

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯШЕЛ ҮЗЭН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БИШНӘ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2021 елның 13 июле

№47

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Бишнә авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турындагы»гы 06.10.2003 елгы № 131-ФЗ Федераль законы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турындагы»гы 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының «Бишнә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Бишнә авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен расларга (кушымта).

2. Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының «Бишнә авыл жирлеге» территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турындагы Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Бишнә авыл жирлеге советының 2015 елның 15 февралендәге 215 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми (<http://pravo.tatarstan.ru>) порталында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Яшел Үзән муниципаль районы сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Бишнә авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында: Бишнә авылы, Үзәк урамы, 5 (Советның административ бинасы), Бишнә авылы, Школьная урамы, 10 (Бишнә авыл мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.

4. Карарның үтәлешен контрольдә тотуны Бишнә авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

**Бишнә авыл
жирлеге башлыгы, Совет рәйесе:**

И.М.Фатхуллин

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЯШЕЛ ҮЗЭН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ РУС ӘЖИЛЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕН ТӨЗЕКЛЭНДЕРҮ КАГЫЙДЭЛӘРЕ

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Бишнә авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - - Кагыйдәләр) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон, «Өйләнә-тирә мохитне саклау турында» 10.01.2002 ел, № 7-ФЗ Федераль закон, «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 24.11.1995 ел, № 181-ФЗ Федераль закон, административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы, Россия Федерациясендә инвалидларны, Турында Татарстан Республикасы кодексының административ хокук бозулар һәм башка норматив хокукый актларын, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм муниципаль норматив хокукый актларга.

2. Әлеге кагыйдәләр оештыру-хокукый формасына карамастан, барлык физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

3. Әлеге кагыйдәләр җирлекнең бөтен территориясендә гамәлдә һәм таләпләр билгели:

- алар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен карап тоту буенча тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасады һәм коймаларының тышкы кыяфәтенә карата;

- төзекләндерү буенча эшләр исемлегенә һәм аларны вакыт-вакыт башкаруга бәйле рәвештә;

- биналарның (биналарның) һәм корылмаларның милекчеләренә төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү турында;

- җирлек территориясен төзекләндерүне оештыру буенча (урамнарны яктырту, территорияләргә яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту).

4. Территорияләргә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм җир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дөүләт стандартлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге кагыйдәләр җирлек территориясендә коммуналь һәм сәнәгать калдыкларын жыю, чыгару, ташу, утильләштерү һәм эшкәртү буенча мөнәсәбәтләргә жайга салмый.

II. Төп төшенчәләр

Әлеге кагыйдәләргә гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

1) җирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт инфраструктурасы объекты, транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм үз эченә автомобиль юлына бүлүгә бирелгән полоса чикләрендә җир кишәрлекләрен һәм аларда урнашкан конструктив элементлар (юл полотносы, юл өслеге һәм мондый элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмалары, саклагыч юл корылмалары, ясалма юл корылмалары, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

2) арборицидлар-агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

3) хужасыз транспорт чарасы - милекчәсе яисә хужасы билгеле булмаган йә, әгәр законнарда башкача каралмаган булса, милекчә баш тарткан хужасыз

транспорт чарасы.;

4) территорияне төзөкләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзөкләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданнарның яшәү шартларын яхшырту, муниципаль берәмлек территориясенң санитар һәм эстетик торышын яхшырту, мондый территорияләрдәге торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми кулланылыштагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны, якын-тирә территорияләрен карап тоту буенча муниципаль берәмлек территорияләренң санитар һәм эстетик торышын тәмин итү һәм яхшырту буенча эшчәнлек.;

5) Наратлык балтыравыгы - зур үләнле үсемлек, балтырган гаилә төре зонтик. Үсемлек озак төзәлмәслек тиреләр китереп чыгарырга сәләтле;

6) ташландык транспорт чарасы - милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка калдырылган транспорт чарасы (ишеклар, кузов остеклениесе элементлары, кузовның башка элементлары, ябык ишеклар булмау, ишекләренә каплау мөмкинлеге булмау һ. б.), шулай ук билгеләнеше буенча файдалану мөмкинлеге булмау (тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр, башка конструктив детальләр булмау һ. б.), һәм шул ук вакытта гомуми кулланылыштагы транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән, йөрүгә, жәяүлеләр үтүгә, жәяүлеләренә жыештыруга, махсус транспорт һәм чүп жыю машиналарының чүп контейнерларына һәм (яки) элекке кагыйдәләрен бозып урнаштырылган урыннарына баруы;

7) зур габаритлы калдыкларны жыю өчен билгеләнгән бункер - чүп-чар жыентыгы;

8) вертикаль яшелләндерү-биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләрен, шул исәптән балконнар, лоджияләр, галереяләр, терәк диварлар һ. б. куллану, аларда стационар һәм мобиль яшел үсентеләр урнаштыру өчен;

9) квартал эчендәге (жирле) юл - магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына кадәр транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы.;

10) төзөкләндерү эшләрен торгызу-юлның бөтен киңлегенә ясалма өслекне, тротуарны сыйфатлы итеп торгызуны, бордюрлы ташны кире кайтаруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, газон үләннәре чәчү һәм бозылган яшел үсентеләр утырту белән газоннарны ремонтлау, реклама конструкцияләрен һәм төзөкләндерүнең башка элементларын үз эченә алган эшләр комплексы. ;

11) махсус сайланган үләннәр орлыкларын чәчү белән булдырыла торган газон-үлән катламы, ул утырту, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенң мөстәкыйль элементы булып тора;

12) үсемлекләренә юк итү өчен кулланыла торган гербицидлар-химик матдәләр;

13) кунак стоянкасы - торак зоналарга килүчеләренң жиңел автомобильләрен кую өчен билгеләнгән ачык майданчык;

14) балалар майданчыгы - жир участогы, аның өслегендә балалар уеннары өчен билгеләнгән объектлар (таулар, карусельләр, таганнар, комлыклар һәм (яки) башка шундый объектлар урнашкан);

15) ишегалды территориясе-йорт янындагы, анда яшәүче затларның яки жәмәгать биналарының гомуми файдаланылышында булган һәм аларның эшләвен тәмин итә торган территория.;

16) ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (базлар, Күгәрчен тавыклары, сарайлар һ. б.);

17) йорт-ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм элекке йорт урнашкан жир кишәрлеге;

18) йорт тамгалары - аншлаг (урам, майдан, проспект), номер билгесе (йорт һәм корпус номерлары күрсәткече), объектның инвалидлар өчен үтемле булуының халыкара символы (йорт һәм корпус номерлары күрсәткече), флагодельләр, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янғын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәре коелары күрсәткечләре, канализация

күрсәткече, жир асты газүткәргечләре корылмаларының;

19) халыкның тормыш эшчәнлеге нәтижәсендә барлыкка килә торган һәм ташландык суларны кабул итү һәм туплау өчен билгеләнгән, үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасына тоташтырылмаган (технологик тоташтырылмаган) корылмаларга һәм жайланмаларга ташлана торган сыек көнкүреш калдыклары - хужалык-көнкүреш сулары;

20) бина-капиталь төзелеш объекты, ул бердәм күләмле төзелеш системасын (төзелешкә бер рөхсәт нигезендә төзелгән) тәшкит итә, ул гамәлдә булырга, үзгәртеп корылырга һәм автоном файдаланылырга мөмкин;

21) яшел үсентеләр-билгеле бер территориядә агач-куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

22) жир кишәрлеге-чикләре федераль законнар нигезендә билгеләнгән жир өслегенә бер өлешә;

23) жир эшләре - грунт юып алу, жәю, территориянең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып, йә камилләштерелгән юллар һәм тротуарларны урнаштыру (жәю) белән бәйлә эшләр;

24) эшләргә алып бару зонасы - төзелеш, инженерлык коммуникацияләрен салу, капитал һәм башка ремонт эшләре рөхсәт ителгән киртәләнгән территория. Теләсә нинди эш төрләрен (аварияләрдән тыш) үткәргү, жиһазлар, материаллар, калдыклар, техник инвентарь туплау, тиешле киртәләрдән читтә тыела;

25) инженерлык коммуникацияләре - инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләре: суүткәргеч, канализация, жылылык, трубаүткәргечләр, электр линияләре, элемент һәм башка инженерлык корылмалары, рус Әжилә авыл жирлегә территориясендә гамәлдәге яисә салына торган яисә салына торган башка инженерлык корылмалары.;

26) каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы калдыклардан тыш, жыю өчен билгеләнгән контейнер - чүп-чар жыюлык;

27) контейнер майданчыгы - каты коммуналь калдыклар жыелу урыны (майданчыгы), әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясә законнары һәм халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендә Россия Федерациясә законнары таләпләре нигезендә төзекләндерелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән.;

28) юк ителгән яки зыян күргән яшел үсентеләр урынына компенсацион яшелләндерү - янадан торгызу;

29) түбәләргә яшелләндерү - биналар һәм корылмаларның түбәләрен, аларда архитектура-ландшафт объектлары (газон, чәчәклекләр, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ. б.) булдыру өчен куллану.);

30) яңгыр канализациясә (яңгыр сулары канализациясә) - өске (яңгыр сулары, талкын), су сиптерү һәм дренаж суларын транспортлау өчен билгеләнгән инженерлык корылмалары (желоблар, яңгыр кабул итү жайланмалары, лотоклар һәм торбалар) - технологик яктан бәйләнешле инженерлык корылмалары комплексы;

31) кече архитектура формалары (алга таба - МАФ) – монументаль - декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары (беседкалар, аркалар, Бакча-парк скульптурасы, вазоналар, чәчәк түтәлләре, шпалерлар), су жайланмалары (фонтаннар, бюветлар, декоратив сулыклар), муниципаль жиһазлар (ял итү өчен эскәмияләр, рекреацияләр һәм ишегаллары территорияләрендә урнаштырылган; эскәмияләр, өстәл уеннары өчен өстәлләр, сезонлы кафеларда;; бакча һәм урам жиһазлары), коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар (көнкүреш чүп-чарын жыю өчен контейнерлар, чүп савытлары, почта тартмалары, инженерлык жиһазлары элементлары), күзәтү люклары һ. б.;

32) тышкы яктырту-тәүлекнең караңгы вакытында юлларны, урамнарны, майданнарны, паркларны, скверларны, ишегалларын һәм жәяүлеләр юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементлар жыелмасы . ;

33) рөхсәтсез чүплек - каты коммуналь, зур габаритлы, төзелеш калдыклары, юридик яки физик затлар эшчәнлеге барышында калдыклар

урнаштыру объектларының дәүләт реестрына кертелмәгән объектларда барлыкка килгән башка чүп-чар ташлау (рөхсәтсез) яисә ташлау (урнаштыру) яисә ташлау (урнаштыру) яисә;

34) стационар булмаган сәүдә объекты - инженерлык-техник тээминаты челтәрләренә тоташтырылуға (технологик тоташтырылуға), шул исәптән күчмә корылмага бәйсез рәвештә, жир кишәрлеге белән нык бәйләнгән вакытлыча корылмадан яисә вакытлы корылмадан торган сәүдә объекты.;

35) тышкы яктырту объектлары (яктырту жиһазлары) - урам, сквер, паркларда, махсус билгеләнгән урамнарға, диварларға, корылмаларға, металл, тимер-бетон һәм башка конструкцияләрдә, биналар, корылмалар һәм жәмәгать кулланышындагы башка урыннарда урнашырга мөмкин булган яктырту приборлары (яктырткычлар, прожекторлар).;

36) төзекләндерү объектлары - жир кишәрлекләре өслегенә ясалма өслеге (асфальтобетон, бетон өслеге һ. б.), жир кишәрлекләре өслегенә башка өлешләре, биналар һәм корылмалар, шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, юллар, велосипед юллары, ишегалды киңлекләре, балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыклары, хужалык майданчыклары; жирле эһәмияттәге автомобиль юллары; аеруча саклаулы табигать объектлары һәм тарихи-мәдәни эһәмияттәге жирләр территорияләрен, шулай ук зиратларны, яшел утыртмаларны (агачлар, куаклар, газон һ. б.); тышкы яктырту һәм архитектура-сәнгать яктылыгы жайланмаларын; коймалар, коймалар, капка; балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыклары жиһазлары объектлары; бәйрәм ландшафты һәм башка бизәү предметлары.; территорияне санитар тоту өчен билгеләнгән урыннар, жиһазлар һәм корылмалар, шул исәптән чүп-чар, житештерү һәм куллану калдыклары жыю һәм чыгару өчен жайланмалар һәм корылмалар; житештерү зоналары һәм аерым житештерү объектлары территорияләрен, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнештәге зоналарны төзекләндерү объектлары буларак карала торган, шулай ук тиешле санитар-саклау зоналары; аерым торак биналарның, житештерү һәм инженерлык корылмаларының фасад өлешенә тышкы кыяфәте; хокук субъектларының гамәлләре законнар һәм төзекләндерү нормалары белән жайга салына торган башка объектлар; биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү, яшелләндерү, инженерлык коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору һәм ремонтлау, стационар булмаган объектларны, ясалма төзекләндерү объектларын урнаштыру, юллар төзү һәм ремонтлау буенча чаралар алып баруға мәжбүри таләпләр - билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән рөхсәт һәм проект документлары, махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр булу һәм муниципаль берәмлек территориясенә куркынычсызлыгын тээмин итү, санитар нормаларны үтәү һәм эстетик халәтен саклау буенча чаралар комплексын үтәү дәүләт һәм муниципаль стандартларга туры китереп, махсус оешмалар белән килешүләр булу;

37) яшелләндерү-территорияне төзекләндерү һәм Ландшафтлы оештыру элементы, ул үсемлек компонентларын актив кулланып, авыл тирәлеген формалаштыруны тээмин итә, шулай ук инженер эзерләүнең төрле төрләре (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ. б.) буенча эшләр башкаруға, яшелләндерелгән территорияләрне турыдан-туры агач, шул исәптән зур агачлар, куаклар утырту юлы белән төзекләндерүгә, үләнле газоннар, чәчәк түтәлләре, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыруға, махсус бакчалар төзүгә һ. б. бәйле комплекслы процесс.;

38) гомуми кулланылыштагы яшелләндерелгән территорияләр - ял итүнең төрле формалары (урман парклары, парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар);

39) чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - дэвалау, балалар уку-укыту һәм фәнни учреждениеләр, сәһәгать предприяттиеләре, спорт комплекслары, торак кварталларның яшелләндерелгән территориясе;

40) махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр-санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр

питомниклары;

41) Жир һәм төзелеш эшләрән башкаруга хокук бирүче ордер - документ;

42) аеруча саклаулы табигать территорияләре - жирләр, су өслеге һәм һава киңлекләре, алар өстендә аеруча саклаулы табигать комплекслары, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм сәламәтләнדרү әһәмиятенә ия булган, алар жирле үзидарә органнары карары белән тулысынча яисә өлешчә хужалык куллануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән.;

43) жәмәгать транспортын көтү тукталышы-жәмәгать транспорты тукталышлары, пассажирларны утырту һәм төшерү зонасы һәм жәмәгать транспорты пассажирларының көтү зонасы булган махсус жиһазландырылган майданчык.;

44) пандус - халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен төрле объектларның үтемлелеген тәмин итү өчен иң авыр майданчык;

45) парковка (парковка урыны)-махсус билгеләнгән һәм кирәк булганда, автомобиль юлының бер өлеше һәм (яки) машина йөрү өлешенә һәм (яки) тротуарга якин булган, юл читенә, эстакадага яки күпергә яки эстакадага яки күпергә якин булган яисә эстакадалы яисә күпер астындагы киңлекләренә, майданнарның һәм урам-юл челтәренә башка объектларының бер өлеше булып торган һәм транспорт чараларын түләүле нигездә оешкан стоянкага кую өчен билгеләнгән яисә автомобиль юлының хужасы яисә башка хужасы карары буенча;

46) бина фасадларының колористик карары паспорты (фасадларның төсле карары) - килештерелгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган, бердәм архитектура һәм төсле карарны билгели торган һәм аерым торучы бинаның фасадын тышкы бизәүгә карата таләпләрне билгели торган документ.;

47) жәяүлеләр зоналары - авыл территориясендә халык жәяү йөрү һәм мәдәни-көнкүреш максатларында хәрәкәт итә торган, билгеле бер характеристикаларга ия булган транзит хәрәкәте максатларында, тиз йөрешле һәм жир өсте жәмәгать транспорты тукталышларының булуы, хезмәт күрсәтү объектларының югары концентрациясе, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә, рекреацияләренә югары булуы һ.б., жәяүлеләр агымының зур суммар тыгызлыгы. Жәяүлеләр зоналары эспланадларда, жәяүлеләр урамнарында, торак пункт майданнарының жәяүлеләр өлешләрендә формалашырга мөмкин.;

48) жәяүлеләр коммуникацияләре - тротуарлар, аллеялар, юллар, авыл территориясендә жәяүлеләр элементсен һәм хәрәкәт итүне тәмин итүче сукмаklar. Жәяүлеләр коммуникацияләре жәяүлеләр элементсен һәм муниципаль берәмлек территориясендә хәрәкәт итүне тәмин итә. Торак пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен урнаштырганда транспорт коммуникацияләре белән кисешүләренә минималь санын, жәяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексезлеген, кешеләренә, шул исәптән Инвалидларның һәм аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә куркынычсыз, каршылыксыз һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген тәмин итәргә кирәк.;

49) автостоянка - күбесенчә жиңел автомобильләренә һәм башка мототранспорт чараларын (мотоцикллар, мотороллерлар, мотоколяска, мопедлар, скутерлар) саклау өчен билгеләнгән махсус ачык майданчык.);

50) хайваннарны урамда йөртү һәм дрессировкалау майданчыгы-йорт хайваннарын урамда йөртү һәм дрессировкалау өчен билгеләнгән территориянең аерымланган кишәрлегә;

51) Яшел утыртмаларга зыян китерү - жир өсте өлешенә һәм тамыр системасына зыян китерү, шул исәптән яшел үсентеләренә яисә туфракны зарарлы яисә пычраткыч матдәләр белән пычрату.;

52) елгаларда, сусаклагычларда су күтәрелү, юл участогын, транспорт тоннельләрен су белән су басу, атмосфера явым-төшемнәре төшү, кар эрү, юлларның, тротуарларның сыйфатсыз асфальт-бетон катламын жәю, инженерлык системаларынан һәм коммуникацияләренән су агызу яки АГУ, Су кабул итү жайланмаларына һәм өске су бирү корылмаларына,

жәяүлеләр, автотранспорт хәрәкәтенә комачаулаучы корылмаларга хезмәт күрсәтү кагыйдәләрен бозу яисә бозу. 2 кв. метрдан артык майданлы, 3 см дан артык тирәнлектәге су белән тулган территория су басылган дип санала;

53) йорт яны территориясе-шәхси йортка турыдан-туры яқын территория, аның белән технологик һәм функциональ бәйлә территория;

54) янәшәдәге территория-мондый жир кишәрлеге төзелгән һәм аның чикләре Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта, бина, төзелмә, корылма, жир кишәрлеге янәшәсендәге гомуми файдаланудагы территория ;

55) продуктлы хайваннар һәм кош-корт-бу хайваннар һәм кошлар, алар берничә тапкыр яки даими кулланыла алу өчен продуктлар сәт, йон, йомырка кебек һ. б.;

56) төзекләндерү проекты - текст һәм график формадагы материаллардан торган һәм территорияне һәм башка төзекләндерү объектларын төзекләндерү буенча проект чишелешләрен (шул исәптән чәчәкләрен) билгели торган документлар;

57) тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру проекты (паспорт) - төзекләндерү элементның тышкы кыяфәтен һәм төгәл урнашу урынын, шулай ук тышкы мәгълүмат чараларын билгели торган, һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләрдән торган муниципаль хокукый акт белән расланган билгеләнгән формадагы документ.;

58) территорияләре санитар чистарту - билгеле бер территориядән жыю, каты коммуналь һәм зур габаритлы калдыкларны чыгару һәм утильләштерү (зарарсызландыру) ;

59) авыл хужалыгы хайваннары - терлекчелек һәм башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү өчен файдаланыла торган хайваннар, терлекләр, кыйммәтле мехлы жәнлекләр, куяннар, умарта кортлары һ. б. лар.;

60) төзекләндерү объекттын карап тоту-чисталыкны тәэмин итү, төзекләндерү объектларының, аларның аерым элементларының тиешле техник, физик, санитар һәм эстетик халәтендә тоту;

61) территорияләре карап тоту - жир кишәрлегендә урнашкан биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, киртәләрен, төзелеш майданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренең һәм аларның конструктив элементларының, транспорт инфраструктурасы объектларының фасадларын үз вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйлә чаралар комплексы.;

62) юлларны, квартал эчендәге юлларны һәм башка юл инфраструктурасын карап тоту-аларны тиешле тәртиптә тоту һәм чисталыкта тоту, юллар буенча, тротуарлар, юл читләрендә, квартал эчендәге йөрү һәм юл хужалыгының башка элементларында автомобильләренң һәм жәяүлеләренң тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итү буенча чаралар комплексы.

63) содержание карау һәм яңгыр кабул итү коелары (яңгыр канализациясе), жир асты коммуникацияләре коелары (Корылмалар) - эшкә сәләтлелекне, куркынычсызлыкны, тиешле хезмәтләр һәм жир асты коеларының эстетик төре, төрле билгеләнештәге камералар, яңгыр канализациясе һәм жир асты инфраструктурасының башка элементлары өчен гамәлдәге дәүләт һәм муниципаль стандартлар таләпләренә туры китереп эшкә сәләтлелекне, куркынычсызлыкны саклау буенча чаралар комплексы;

64) махсуслаштырылган автостоянка - күчмә ташландык, хужасыз транспорт чараларын саклау өчен махсус жиһазландырылган һәм саклана торган майданчык;

65) төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы, шул исәптән транспорт чараларын махсуслаштырылган автостоянкага күчәрүне гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешмалар - Юридик затлар.;

66) транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннар - закон нигезендә оештырылган автомобиль стоянкалары, гаражлар,

ремонт остаханэләре һәм башка биналар, техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән бүлмәләр; Россия Федерациясе Министрлар Кабинетының «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрдәгә 1090 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе Хөкүмәтенең юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковка (парковка урыннары).» ;

67) спорт майданчыгы - жир кишәрлеге, аның өслегендә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән объектлар (баскетбол щитлары, бруссы, гимнастика стеналары, турниклар һәм (яки) мондый объектлар урнашкан территория);

68) тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - оешманың урнашу урынында һәм (яки) турыдан-туры товар сату урынында, биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында хезмәтләр күрсәтү урынында билгеләнә торган территорияне төзекләндерү элементы («кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы (оешманың фирма атамасы, аның урнашу урыны (адресы) һәм эш режимы турында), шулай ук Законның үз көченә керүенә яисә гадәттәгә эшлекле әйләнеш аркасында урнаштыру мәжбүри булган һәм реклама белән бәйле максатларны эзәрлекләми торган мәгълүмат.);

69) төзелеш майданы - яңа төзелеш урыннары (шул исәптән төзелеш бетмәгән төзелеш объектлары), шулай ук гамәлдәгә күчмәсез милек объектларын реконструкцияләү, техник яктан яңадан коралландыру һәм (яки) ремонтлау, демонтажлау, шулай ук төзелеш һәм (яки) монтажлау, ремонтлау, реконструкцияләү һәм (яки) техник яктан яңадан коралландыру урыннары . ;

70) тактиль өслеге-өслек катламы фактурасының сизелерлек үзгәрүе белән каплау;

71) каты коммуналь калдыклар - физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында физик затлар тарафыннан аларны торак урыннарда куллану процессында үз Куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар составы буенча охшаш калдыклар да керә;

72) Чикләнмәгән затлар даирәсе булган территорияләр - (шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар));

73) транспорт чарасы - транспорт чарасы белән кешеләр, йөкләр яки анда урнаштырылган жайланмалар (шул исәптән прицеппар, ярымприцеппар һәм транспорт чарасы белән бергә хәрәкәт итү өчен кирәкле башка жайланмалар.);

74) территорияләрне жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чар, карны махсус билгеләнгән урыннарда жыю, чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

75) урам исемнәре, йорт номерлары, янғын гидранты, грунт геодезия билгеләре, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәре коелары, канализация, жир асты газүткәргечләре корылмалары, полигонометрик билге күрсәткечләре, инвалидлар өчен корылманың фасадында урнашкан объектның мөмкинлекләре күрсәткечләре;;

76) туризм өлкәсендә объектларның, мәгариф объектларының, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең аерымы торган урыннар рәвешендә урнашуы, урнашуы турында гомумиләштерелгән мәгълүматны үз өченә алган күрсәткечләр;

77) вәкаләтле органнар-муниципаль берәмлек жирле үзидарә органнарының функциональ һәм территориаль органнары, алар үз компетенциясе кысаларында жирлек территориясен төзекләндерүне оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуну гамәлгә ашыручы;

78) урна-чүп-чар жыю өчен хезмәт итүче 0,2 дән 0,5 куб. метрлы

махсус сыешлык (чиләкләрдән, тартмалардан һәм башка шундый сыешлыклардан тыш).;

79) бинаның тышкы ягы (төп, Ян, ишегалды). Бинаның төп фасады күзгә күренеп торырлык зур зонага ия, кагыйдә буларак, үзәк һәм/яки башка урамнар ягыннан кабул итүгә юнәлдерелгән.;

80) фриз-горизонталь полоса рәвешендәге фасадның яки козырекның декоратив бизәү элементы;

81) фронто-бинаның фасадының түбәдән югарырак баскычтан торган, соңгы кат тәрәзәләренә өскә тамгасыннан яки чыгыш ясаучы элементларның өскә тамгасына кадәр үлчәп торган соңгы өлеш, фасадның өскә тамгасына кадәр.;

82) хужалык мәйданчыклары - йорт яны территориясендә хужалык өчен билгеләнгән мәйданчыклар, кер киптерү, келәмнәр һәм йорт әйберләре, чүп-чар жыю өчен махсус жиһазландырылган.;

83) төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәлеш элементлары, шул исәптән биналарның, корылмаларның, корылмаларның фасадларының, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр.;

84) төзекләндерү объектлары элементлары - төзекләндерү объектларының конструктив һәм функциональ өлешләре, аларның тышкы кыяфәтен билгели торган, төзекләндерү объектларын визуаль кабул итүне тәмин итә торган, шулай ук аларның функциональ билгеләнеше нигезендә төзекләндерү объектларын куллануны (эксплуатацияләүне) тәмин итүче төзекләндерү объектлары элементлары;

85) 85) яшелләндерү элементлары - скверлар, парклар, сәнәгать һәм торак төзелешендә, ижтимагый-административ үзәкләрдә, шулай ук урамнарда һәм магистральләрдә, шулай ук яшелләндерү өчен билгеләнгән территорияләр.;

86) өслекләренә көчәнеше элементлары-борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар.

III. Территорияләргә төзекләндерү, карап тоту һәм жыештыру буенча гомуми таләпләр

1. Жирлекнең бөтен территориясә һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, карап тотылырга һәм жыештырылырга тиеш.

2. Гомуми файдаланудагы территорияләргә, шул исәптән урамнар, юллар, жирле эһәмияттәге автомобиль юллары, яр буе, скверлар, пляжлар, башка объектларны карап тотуны һәм жыюны оештыруны вәкаләтле орган үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра.

3. Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, милек хокукында, бүтән әйбер яки мәжбүри хокукта (алга таба - жир кишәрлекләренә ия булучылар) булган жир кишәрлеген, шулай ук гамәлдәге законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны мөстәкыйль рәвештә яки махсус оешмаларны үз ачкалары хисабына жәлеп итү юлы белән чистарталар.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яисә мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукында яки күчмәсез милек объектына башка хокукта пропорциональ өлеш билгеләнә.

Жир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм жыештыру чикләре яктар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яки башка биналарның, корылмаларның хужалары (кулланучылары) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Физик яки юридик зат карамагында булган жир кишәрлеге билгелэнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенәң хужасы булган жир кишәрлегенәң фактта барлыкка килгән чиге буенча территория жыештырылырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яки мәжбүри хокукта булса, фасадны карап тоту якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, фасадны карап тоту милек хокукында яки күчәмсез милек объектына башка хокукта пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

4. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын, тротуарларны карап тоту һәм жыештыру, әлеге эш төрләрен башкаруга муниципаль контрактлар төзегән махсус оешмалар (подрядчы, башкаручы) тарафыннан башкарыла.

5. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен карап тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яки торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар - әлеге йортта биналарның милекчеләре белән турыдан - туры идарә иткәндә (алга таба-идарәче оешмалар) гамәлгә ашырыла. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен карап тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яки торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча эшләрен башкаручы затлар - күпфатирлы йорт белән турыдан-туры идарә иткәндә әлеге йортта биналарның милекчеләре тарафыннан әлеге йортта уртак мөлкәтне карап тоту һәм ремонтлау буенча эшләрен башкаручы затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6. Шәхси торак йортлар территорияләрен карап тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан башкарыла.

7. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карап тоту:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә-жир кишәрлегенәң милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә - вәкаләтле орган йә оешма, әлеге эшләрен башкаруга тәэминатчыны (подрядчыны, башкаручыны билгеләү нәтижәләре буенча муниципаль контракт төзегән);

3) чикләнгән файдаланудагы (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-әлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-күпфатирлы йортларда торак биналарның милекчеләре яки идарәче оешмалар;

5) жир өсте коммуникацияләренәң, шул исәптән электр челтәрләренәң, яктырту челтәрләренәң, радионияләренәң саклау зоналарында-күрсәтелгән коммуникацияләренәң хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренәң сак зоналарында (урнаштыру рөхсәт ителгән очракта) - әлеге коммуникацияләренәң хужалары.

8. Кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, урам һәм юллардан грунт һәм өслек суларын бүлеп бирү өчен билгеләнгән, яңгыр канализациясе коллекторларын һәм яңгыр кабул итү коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

9. Жәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитар кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә билгеләнә.

Бәдрәфләренәң санитар һәм техник торышы өчен аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсус оешмалар жаваплы.

10. Төзекләндерү эшләрен башкаруның вакыты эшләренәң заказчысы тарафыннан объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәэмин итүне исәпкә алып билгеләнә.

11. Жирлек территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре физик һәм юридик затлар тарафыннан бирелгән жир кишәрлегенә чикләре нигезендә билгеләнә (жир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, жир кишәрлегенә фактта барлыкка килгән чиге буенча).

12. Вәкаләтле орган жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә карап тоту һәм жыештыру буенча эшләренә үтәләшен контрольдә тотат.

IV. Биналар, корылмалар һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча таләпләр, юлларны, шәхси торак йортларны, яңгыр канализациясе челтәрләрен, яңгыр канализацияләрен, карау һәм яңгыр сулары коеларын, су бүлү корылмаларын, элемент техник чараларын, тышкы яктырту объектларын, кече архитектура формаларын, стационар булмаган объектларны, төзелеш эшләре алып бару урыннарын, жирләү урыннарын, автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау тукталышларын карап тоту буенча таләпләр.

Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү.

Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча гомуми таләпләр

1. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен милекчеләре яки башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә махсус оешмаларны үз акчалары хисабына жәлеп итү юлы белән тоталар.

2. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту үз эченә ала, алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен төзекләндерү:

- биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;
- жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту;;
- гражданныр, оешмалар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару;
- жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау.

3. Фасад биналар, корылмалар булырга тиеш түгел ия видимых жәрәхәтләре төзелеш өлешендә, декоративные бизәкләү һәм инженерлык элементларын һәм сакларга тиеш тиешле эстетик торышы.

Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту

1. Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

- конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм лоджий коймаларын, карнизов, Крылья һәм аерым баскычларны, спусклар һәм баскычлар коймаларын, витрин, декоратив детальләренә һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтларга һәм төзекләндерергә, аларны буяу һәм буяу эшләрен башкарырга, шулай ук аларны буяу эшләрен башкарырга кирәк;
- водостокларның, водосток торбаларның һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм карап тотылуын тәмин итү;
- герметизация, тегү һәм тегү тегүләр, ярыклар һәм сайлау;
- керү төркемнәрен, отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту ;;
- фасадларны, шул исәптән фасадларны, аларның торышына һәм эксплуатацияләүгә бәйле рәвештә, үз вакытында чистарту һәм юдырту;;
- тәрәзәләренә һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләренә вакытында юу;
- язулардан, рәсемнәрдән, игъланнардан, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук граффити ясалган әйберләрдән чистарту;.

2. Биналар, корылмалар, встроено-төзелгән торак булмаган биналар милекчеләренә, башка хокук ияләренә һәм тиешле вазифалар йөкләнгән башка затларга киңәш ителә:

- кирәк булганда, фасадларны чистартырга һәм юарга,
- кирәк булган саен, чистартырга һәм юарга, кагыйдә буларак, химик

чаралары белән эчке һәм тышкы өслекләре остекления тәрәзәләр, ишек балконов һәм лоджий, керү ишекләре;

-агымдагы ремонт үткәргә, шул исәптән фасадның фактик торышын исәпкә алып, фасадны буяу.;

-фасадның аерым элементларын (цоколей, канат, баскыч, прямк, керү ишекләре, капкалар, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм лоджия, су торбалары, тәрәзә агымнары, линия ачышлары һәм башка конструктив элементларны) хуплый торган ремонт ясау.;

-чыгыш ясаучы фасад конструкцияләре жимерелү куркынычы янаган очракта (коймалар, сеткалар урнаштыру, жимерелә торган элементны демонтажлау һ. б.) саклау-кисәтү чараларын башкарырга;

-мондый вывеска эксплуатацияләнгән очракта (арендатор (субарендатор) һ. б. очрактар) тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасын (вывеску) сүтәргә.

3. Фасадларны эксплуатацияләгәндә рөхсәт ителми:

-биналарның һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян килү (пычрату): су агып китү, буяу, ярыклар булу, киселгән штукатурка, тышлау, кирпеч салу, тимер-бетон конструкцияләренң саклагыч катламын бушату һ. б.;

- панельгара ызгышлар герметизациясен бозу;

-штукатурка, тышлау, фасадларның, биналарның һәм корылмаларның буяу катламына, шул исәптән тәрәзә, Керү приямкаларының конструкцияләренң төзек булмау (катлау, пычрату)

-повреждение (загрязнение) выступающих элементов фасадов зданий и -чыгыш ясаучы биналарның һәм корылмаларның фасады: балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизов, козырьков һ. б. зыян китерү (пычрату).;

- балкон, лоджий, парапетлар коймалары жимерелү (булмау, пычрату) һ. б.;

- вәкаләтле орган белән килештерелгән паспортсыз тыш, бинаның фасадында һәм (яки) түбәсендә тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, учреждениенң такталары, режим таблицаларыннан тыш;

-афишалар, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә проемының эчке ягында), пыяла ишекләрдә (шул исәптән ишекнең эчке ягынан), биналар, корылмалар һәм корылмаларның эчке ягынан) алга таба файдалану максатларында элү һәм жәю.

4. Бина түбәсендә антенналар һәм кабельләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Күрсәткечләр

1. Биналарның, корылмаларның фасадлары күрсәткечләр, билгеләр белән жиһазландырылырга тиеш.

2. Тарихи территорияләр чикләрендәге биналарда, корылмаларда, шулай ук урамнарда һәм юлларда чыгучы биналарның исемнәре һәм номерлары турындагы мәгълүмат Татарстан Республикасының ике дүләр телендә урнаштырыла. Күрсәткечләр һәм номер билгеләре чисталыкта һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Күрсәткечләрнең һәм номер билгеләренң чисталыгы һәм төзеклеге өчен биналарны карап тоту өчен җаваплы затлар җаваплы.

Керү төркемнәре ()

1. Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жиһазлары, элмә (козырек), өслекләренң бәйләнеше элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен (пандуслар, перила һ. б.) урнаштыру өчен жайланмалар һәм жайланмалар белән жиһазландырырга кирәк.

Пандус булырга тиеш үтәлгән берничә материал белән шероховатой текстурой өслеге башка горизонтальных канавок. Пандусларның койма конструкцияләре булмаганда, биеклегә 75 мм дан да ким булмаган бортик һәм поручни күздә тотыла. Бордюр пандусыннан тайпылу 1: 12 кабул ителә.

Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 м дан да ким булмаган очракта, һәр 9 м дан соң, горизонталь майданчыкларда 1,5 x 1,5 м киңлектәге горизонталь майданчыкларны күз алдында тотарга киңәш ителә. Юлның

горизонталь участоклары башында һәм ахырында пандуса башкарырга тиеш отличаюущими нче поверхностей текстура һәм төсе.

Баскыч яки пандусның ике ягы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәге 800-920 мм биеклектәге йөкләмәләр карала. Поручняларның озынлыгы пандус яки баскычның һәр яктан 0,3 метрга ким булмаска тиеш.

2. Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә рөхсәт ителми:

- подвалга һәм цоколь катына керү юлларын урнаштыру, аларның идәннәре дәрәжәсе гомуми файдаланудагы территориягә чыга торган фасадлардагы жир дәрәжәсеннән 1,2 м югарырак булган биналарга керү юлларын урнаштыру ;

- жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терәк элементлар (колонналар, стояклар һ. б.) урнаштыру;

- бинаның бөтен фасады комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшләмичә, ике һәм аннан күбрәк керү юлларын урнаштыру (гамәлдәгеләрен исәпкә алып);;

- зонада керү төркем элементларының минималь норматив киңлеге булган урам-юл челтәре тротуарларын жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, крыльцо, яшелләндерү), якин-тирә тротуарны 0,5 м. га урнаштыру .

Түбәләр

1. Биналар, корылмалар түбәсе, су бүлү системасы элементлары, төтен юлларын һәм вентиляция системаларын каплау төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава шартларында йортларда яшәүчеләр һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

2. Кышкы чорда биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре тарафыннан түбәләргә кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән вакытында чистарту оештырылырга тиеш. Жәяүлеләр зоналарына чыга торган яклардагы түбәләргә кардан чистарту участкаларны коймалап алу һәм барлык саклык чараларын күрү белән һәм тәүлекнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш. Калган түбәдән, шулай ук яссы түбәләрдән карны эчке ишегалды территорияләренә ташлау зарур. Түбәдән жәяүлеләр юлына ташланган, жәмәгать транспортын көтү тукталышына, юл йөрү өлешенә кар һәм боз кичкәмәстән чистартылырга тиеш.

3. Кар һәм боз өемнәре ташлаганда, боз сөңгеләре ташлаганда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агач һәм куакларның, электр белән тәмин итүнең һава линияләре, яктырту һәм элемтә линияләре, юл билгеләре, юл светофорлары, юл киртәләре, юл коймалары, жәмәгать транспортын көтү павильоннары, бинаның декоратив бизәлеше һәм инженерлык элементлары сакланышын тәмин итүче чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементларга зыян килгән очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян күргән зат хисабына торгызылырга тиеш.

4. Биналарның, корылмаларның түбәләре су бүлүгә ия булырга тиеш, ул жәяүлеләргә агып төшә торган суның турыдан-туры элэгүенә юл куймый. Желоба, бүрәнкә, водосток булырга тиеш ызырван һәм расчитаны үткәрү өчен жыела торган су күләмен. Жәяүлеләр зоналары булган биналар ягыннан чыккан водостоклар жәяүлеләр сукмакларынан читкә китәргә тиеш.

5. Рөхсәт ителми:

-- түбәне (көрәкләр, скребкалар, ломнар), төзелеш материалларын, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмнарны һәм башка предметларны түбә ябу өчен билгеләнгән биналар, корылмалар түбәсендә тоту ;;

-бина түбәсеннән боз, кар һәм чүп-чардан водосток торбаларны бүрәнәләргә ташлау.

Жир кишәрлекләрен карап тоту

1. Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

- чүп-чардан, яфрактардан, кардан һәм боздан (боздан) жыештыру);

-юлларның, күперләрен, урамнарның, тротуарларның, юлларның, жәяүлеләр территорияләрен бозлавыкка каршы материаллары белән

эшкөртү;;

-кар көрөү һәм себерү;

-кар һәм боз чыгару);

- контейнер майданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп-чар өчен чүп-чар, эскәмияләр, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту.;

-чүп кабул итү камераларын, контейнерлар (бункерлар) һәм контейнер майданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;;

-яңгыр һәм кар суларын бүлөп бирү;

- каты коммуналь, зур габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм чыгару;

- тузан хасил итү һәм һаваның дымлылыгын киметү өчен территориягә су сибү;

- яшел үсентеләрнең сакланышын тээмин итү, аларны карау; территориядә урнашкан гражданнар тормышы һәм сәламәтлеге өчен, физик һәм юридик затлар мөлкәтенә куркыныч тудыручы коры-сары һәм яшел үсентеләрне вакытында кисү, Наратлык ысулларын (химик, механик һәм башкалар) юк итү, бетерү буенча чаралар үткөрү.

Наратлык Балтыргычын бетерү буенча чаралар аны бутонизацияләүгә һәм чәчәк ата башлауга, гербицидлар һәм (яки) арборицидлар белән үсеш учакларын сиптерү юлы белән; коры үсемлекләргә чабу, урып-жыю, тамыр системасын казып алу, туфрак эшкөртү, күпеллык үлән чәчү юлы белән үткөрелергә тиеш.;

- коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларны), юлларны, тимер юлларны, күперләргә, жәяүлеләр кичүләргә төзүдән, реконструкцияләүдән һәм төзекләндерүдән соң, төзекләндерүдән соң, төзекләндерүдән һәм төзекләндерүдән соң бозылган төзекләндерү элементларын торгызу, реставрация, археология һәм башка жир эшләргә башкару .;

-гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп карау һәм яңгыр кабул итү коеларын (яңгыр канализациясе), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) карап тоту;

- жир кишәрлекләргә коймаларын карап тоту, шул исәптән жимерелгән (сүтелгән) биналар, корылмаларның территориягә чит кешеләр үтеп керү һәм (яки) санкцияләнмәгән урыннарда калдыкларны урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгара торган жимерелгән (сүтелгән) коймаларын урнаштыру һәм карап тоту, шулай ук аларны пычрактан, кардан һәм мөгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуны тээмин итү.

Юлларны карап тоту

1. Юлларны карап тотуны тээмин итүчеләре (подрядчыны, башкаручыны) билгеләү нәтижәләре буенча әлеге эш төрләрен башкаруга муниципаль контрактлар төзегән оешмалар гамәлгә ашыра.

2. Юл территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

- юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге юлларны ремонтлау;

- тротуарлардан (жәяүлеләр зоналарыннан, юллардан) һәм юлларның йөрү өлешеннән, ясалма юл корылмаларыннан пычрак, чүп-чар, кар һәм боз (боз) жыештыру;

-юу һәм юл катламнарына су сибү;

-китүе өчен газонами һәм яшел үсемлекләр;

-жәмәгать һәм тимер юл транспортының тышкы яктырту баганаларын һәм контакт челтәрен ремонтлау;

-кече архитектура формаларын ремонтлау һәм буяу;

- ясалма юл корылмалары составына керүче Күзәтү һәм яңгыр кабул итү коеларын, тау канауларын һәм ачык лотокларны урнаштыру, ремонтлау һәм чистарту;;

-коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын урнаштыру, ремонтлау һәм ел саен буяу.

3. Юл катламнарын саклау максатларында рөхсәт ителми:

-йөк ташу жепселләр;
-рельслар, бүрәнэләр, тимер балоклар, торбалар, кирпич урамнарында төяү-бушату эшләрә вакытында башка авыр эйберләр ташлау һәм аларны туплау.;

-төзелеш материалларын һәм төзелеш калдыкларын машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда ташлау һәм (яки) туплау.

4.Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

- жәяүлеләр өчен юнәлдерүче тимер коймалар һәм тротуар баганаларны сезонлы буяу кыш көне, төзекләндерү айлыгы вакытында башкарыла. Буяр алдыннан коймалар ремонтланырга, пычрактан чистартылырга, юылган һәм төятелгән булырга тиеш;

- барлык юл тамгасы заказчы тарафыннан билгеләнгән чират вакытында һәм тәртиптә юл тамгасы төшерү өчен расланган паспортлар (схемалар) нигезендә үтәлгә тиеш.;

- юлларның юл тамгасы кирәк булган чәчәкләр һәм ут-техник характеристикаларын, тоташтыру коэффициентын, эксплуатациянең барлык чорында майдан буенча саклануны тәмин итәргә тиеш;

- конструкцияләр һәм юл билгеләрен ныгыту системалары видимость шартларына һәм монтажда мөмкинлекләренә карап сайлап алына;

- юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгына китергән сәбәпләрне бетергәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә;

- визуаль-коммуникация системасы элементлары: Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләрә күрсәткечләрә, жирлекнең планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләрә юлларда һәм транспорт чишелешләрәндә аларга хәрәкәт юнәлешен күрсәтү өчен билгеләнә;

Муниципаль берәмлекнең гомуми файдаланудагы территорияләрен карап тоту һәм төзекләндерү

Муниципаль берәмлекнең гомуми кулланылыштагы территорияләрендә тыела:

1) территорияләренә металл лом, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары белән пычратырга, авыл хужалыгы продукциясе һәм калдыклары белән скирдларга һәм түкәләргә салынган, ягулык-майлау материаллары, нефть продуктлары белән пычратырга, калдыклар чүплеген оештырырга.;

2) калдыкларны һәм чүп-чарны, калдыкларны жыю өчен махсус бирелгән урыннардан һәм контейнерлардан тыш, урнаштырырга.;

3) билгеләнгән тәртипне бозып, стационар булмаган сәүдә объектларын, шулай ук ял итү өлкәсендә хезмәт күрсәтү өлкәсе объектларын (аттракционнар, надувные батутлар, велосипедларны прокатка алу, роликлар һәм башка шундый объектларны урнаштырырга.;

4) автотранспорт чараларын юарга һәм чистартырга, махсус билгеләнгән урыннардан тыш;

5) тимгел, тузанлы йөкләр, эретмәләр, яфраклар, калдыкларны брезент капламыйча яки башка материал белән ташырга, шул максатлар өчен жиһазланмаган машиналарда сыек йөкләр ташырга.;

6) стационар булмаган объектларны үз белдәге белән урнаштырырга;

7) жир эшләрен башкаруга тиешле рөхсәттеннән башка (ордер) эшләр башкарырга;

8) бу максатлар өчен билгеләнмәгән грунт, чүп-чар, калдыклар, кар, бозны агызу һәм агызу.;

9) урам, тротуар, газоннарда төзелеш материалларын урнаштырырга, гамәлдәге законнарны бозып, квартал эчендәге юлларны һәм йортларга керү юлларын ябарга.;

10) тәртип, кәгазь, чүп-чарны газоннарда, тротуарларда, урам, майдан, ишегалды территорияләренә, паркларда, скверларда һәм башка жәмәгать урыннарына ташларга.;

11) бакча диваннарының аркаларында утырырга, эскәмияләр, пачкаты,

бозарга яки юк итэргэ урналар, урам утлары фонарьлары, башка кече архитектура формалары;

12) сметаларны һәм көнкүреш калдыкларын кое капкачларына, янгыр канализациясенә Су кабул итү рәшәткәләренә, лотокларга, кюветларга ташларга;;

13) чүп-чарны, яфракларны һәм коры үләнне, тараны, житештерү калдыкларын, каты коммуналь калдыкларны яндыру, учак ягу, шул исәптән предприятиеләрнең һәм шәхси йортларның эчке территорияләрендә янгынга каршы чаралар күрмичә (ябык савытлар һәм янгын сүндерү чаралары булу);

14) фасадларны үз белдеге белән үзгәртеп корырга, барлык төрдәге гаражларны, дровяникларны, базларны, агач сарайларын, будкаларны, будкаларны, голубятникларны, теплицаларны, навесларны һәм башка корылмаларны, шулай ук билгеләнмәгән урыннарда тышкы мөгълүматны йөртүчеләрне, кече архитектура формаларын урнаштырырга

15) агачларны ватарга, бозарга һәм юк итэргә, кәүсәдәге үз белдеген белән үзәк белән күкертләр ясарга, гамаки һәм таганнар агачларына элөп куярга, киём киптерү өчен баулар, аларга кадаклар элэргә;

16) газоннарны жимерергә һәм юк итэргә;

17) гамәлдәге законнарны бозып, юл катламнарының машиналар йөри торган өлешенә кар көрэргә.;

18) йорт хайванын, кош-кортны, урамда, авыл хужалыгы жирләрендәге затларны караусыз, гамәлдәге законнарны бозып, йорт хайваннарын һәм кошларны урамда йөртү өчен махсус билгеләнгән урыннардан (көтүлекләр) тыш, жирлек башкарма комитеты билгеләгән йорт хайваннарын һәм кошларны урамда йөртү;

19) зур габаритлы төзелеш чүп-чары, кулланылган көнкүреш техникасы һәм мебель, агач кисәкләре, сабак, контейнерларга һәм зур габаритлы чүп-чар чыгаруга килешү булмаганда һәм гамәлдәге законнарны бозып, контейнер майданчыкларына урнаштырырга.;

20) гамәлдәге законнарны бозып, комплектланган (төзөк булмаган) транспорт чарасын урнаштыру һәм саклау;

21) чишмәләр, кое янында, су үткәргеч колонкалары, елгалар, күлләр һәм ясалма (декоратив) сулыклар ярларында юынырга, кер юарга, хайваннар юарга, автотранспорт чараларын юарга;

22) торак йорт янындагы территориядә, йорт яны кишәрлегеннән читтә тиресне саклау;

23) йорт яны территорияләрендә, урам юлларында, урамнарда, урамнардан читтә һәм бу максат өчен билгеләнмәгән башка урыннарда юыну һәм чистарту жайланмаларын урнаштыру. Канализацияләре булмаган торак биналарда бәдрәф һәм юын чисталыклары жыю өчен, зур предметларның чокырга элэгүенә комачаулаучы диварлар һәм капчыклар белән жылытылган чокыр чокырлары каралган;

24) йөк ташу, рельслар, бүрәнәләр, тимер балоклар, торбалар, кирпеч һәм башка авыр әйберләр төяү - бушату эшләре вакытында йөк ташу, чылбырлы барышында каты өслекле машиналар булган урамнар буенча узышу, квартал эчендәге жәяүлеләр юлларында, тротуарларда һәм газоннарда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм туктау;

25) торак пункт территориясенә грунт һәм автотранспортның көпчәкләре белән пычрак чыгару.

26) транспорт чараларын торак пунктлар чикләрендә (газоннар, чәчәкләкләр һәм үлән үсемлекләре белән шөгильләнүче башка территорияләр), балалар һәм спорт майданчыкларында, хайваннарны урамда йөртү майданчыкларында, шулай ук йорт яны территориясендә урнашкан хужалык майданчыкларында урнаштырырга.

Шәхси торак йортларны карап тоту һәм территорияне төзөкләндерү

1. Шәхси торак йортларның милекчеләре (яки) яллаучылар (алга табаторак йортларның хужалары), Әгәр законда яки килешүдә башкасы каралмаган булса, гамәлгә ашыралар:

- торак йортларның фасадларының, коймаларның (коймаларның), шулай ук йорт чикләрендәге башка корылмаларның тиешле торышы, аларны үз вакытында ремонтлау һәм буяу;;

- торак йортта тиешле билгеләнгән номер билгесе;

- йорт территориясен тәртиптә тоту һәм тиешле санитар халәттә тоту;

- йорт чикләрендә яшел үсентеләрне тәртиптә тоту, куаклар һәм агачларны санитар кисү, газүткәргечләрнең сак зонасында, кабельле һәм һава электр үткәргеч линияләрендә һәм башка инженерлык челтәрләрендә агачлар утыртуга юл куймаска;;

- үзәкләштерелгән канализация, юын чокыры, бәдрәф булмаганда, бирелгән жир участогы чикләрендә жиһазлар санитар нормаларга туры китереп, аларны даими рәвештә чистартып, дезинфекцияләп тора.;

- каты коммуналь һәм эре габаритлы калдыкларны контейнерларга, контейнер мәйданчыкларында урнашкан бункерларга; региональ оператор тарафыннан бирелгән пакетларга яки башка савытларга туплау;;

- билгеләнгән тәртип нигезендә каты коммуналь һәм зур габаритлы калдыкларны үз вакытында жыю һәм чыгару.

2. Шәхси торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

- чүп үләннәрен чүпләргә, яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны йорт яны территорияләрендә һәм чит илләрдә яндырырга;;

- "йорт яны" территориясен теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә;

- урнаштырырга коймалар чит илләрдәге йорт;

- йорт яны территорияләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру .;

- күмер, тара, утын, эре габаритлы калдыкларны, төзелеш материалларын, йорт яны территориясен сакларга.;

- ишегалды корылмалары төзәргә, йорт яны территориясеннән чокырларны төзекләндерергә;;

- әлеге территориядә махсус транспорт һәм урып-жыю техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган урам юлларында урнаштыру;;

- территорияне төзекләндерү элементларын жимерергә һәм бозарга, сулыкларны чүпләргә;

- йорт территориясе артында комплектланган (төзек булмаган) транспорт чарасын сакларга .;

- әйләнә-тирәнә теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә;

- су сиптерү жайланмаларын, сыек чистарткычлар агызуны, житештерү һәм куллану калдыкларын машиналар йөрү өлешләренә чыгаруны билгеләргә.

Шәхси торак йорт яки хужалык корылмалары төзелешенәң жир участогы хужасы тарафыннан йорт яны территориясендә, шул исәптән урамда, Бишнә авыл жирлегә башкарма комитетының язма рөхсәте булганда, төзелеш материалларын вакытлыча саклау рөхсәт ителә ала. Төзелеш материаллары кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә зыян китерүне, шулай ук жимерелү, егылу яки башка йогынты нәтижәсендә өченче затларның мөлкәтенә зыян китерүне булдырмый торган ысул белән урнаштырылырга тиеш. Шулай ук вакытта автотранспортның йөрүе тәэмин ителергә тиеш.

Яңгыр канализациясе челтәрләрен, карау һәм яңгыр сулары коеларын, су бүлү корылмаларын карап тоту

1. Карау һәм яңгыр кабул итү коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәэмин итүче төзек хәлдә булырга тиеш.

2. Кабул итү бүлмәләренең, тупикларның, күзәтү һәм башка коеларның һәм камераларның төзек техник торышында тотылуын, чистартылуын һәм урнаштыруны гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужалары тәэмин итә.

3. Жирлектә магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализацияләре челтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү шушы максатларга жирлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсуслаштырылган оешмалар

белән төзелгән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Яңгыр канализациясенә ведомство челтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар хисабына башкарыла.

Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотуны гамәлгә ашыручы махсус оешмалар тарафыннан тиешенчә куркынычсыз хәлдә булырга тиеш.

4. Яңгыр канализациясе коллекторларын саклап калу максатыннан, һәр якка коллектор көзеннән 2 метр сак зонасы урнаштырыла.

5. Яңгыр канализациясе коллекторларының сак зонасы чикләрендә, тиешле документларны рәсмиләштермичә һәм эксплуатацияләүче оешма, башка органнар белән язмача килешенмичә, гамәлдәге законнарда билгеләнгән очрақларда рөхсәт ителми:

- жир эшләре башкару;

-яңгыр канализациясе челтәренә зыян китерү, су кабул итү люкларын жимерү ;

- төзелеш алып барырга, сәүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмалары урнаштырырга;

-сәнәгать, коммуналь калдыкларны, чүп-чар һәм башка материалларны ташларга.

6. Урамнарны, биналарны, корылмаларны су белән тәмин итү, су, канализация, яңгыр сулары жайланмалары, системалар, челтәр һәм корылмалар төзек булмау аркасында су агып чыккан бозлар барлыкка килү, шулай ук газоннарга, тротуарларга, урамнарга һәм ишегалды территорияләренә су агызу, суырту яки агызу рөхсәт ителми.

7. Жирлек территориясендә су коеларын һәм парлау мәйданчыкларын урнаштыру рөхсәт ителми.

8. Яңгыр кабул итә торган коелар рәшәткәләре даими чистартылган хәлдә булырга тиеш. Рәшәткәләр һәм коелар чүпләнми, аларның үткәрү сәләтен чикли. Яңгыр канализациясенә карау һәм яңгыр кабул итү коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елына ике тапкыр башкарыла. Карау һәм яңгыр кабул итү коеларын чистартканнан соң, чыгарылган пычратуларның барлык төрләре кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

9. Карау коеларының люклары бер дәрәжәдә хәрәкәт итү өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар белән капланган булырга тиеш.

Карау коеларының машиналар йөрү өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар, 2 см дан да артмаган, яңгыр кабул итү коелары белән тоташтырылу дәрәжәсен 3 см дан да артмаска мөмкин.

10. Капкачлары яки рәшәткәләре жимерелгән яки юкка чыккан коммуникацион коелар, ачыкланганнан соң, челтәргә эксплуатацияләүче оешма тарафыннан киртәленеп алынган, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнгән һәм билгеләнгән вакытка алыштырылган булырга тиеш.

11. Инженерлык челтәрләрендә планлы эшләр башкарганда, канализация агымнары якындагы канализация челтәре, су һәм жылылык челтәрләреннән - яңгыр канализациясенә (булганда) агызыла. Юлга су агызу тыела.

Су агуның нәтижеләрен бетерү зыянлы инженерлык челтәрләре хужалары хисабына да башкарыла.

12. Яңгыр канализациясе челтәрләренә техник торышы (шул исәптән люкларны, рәшәткәләргә вакытында ябу) өчен җаваплылык эксплуатация оешмаларына йөкләнә.

Элемтә техник чараларын карап тоту

1. Биналарны инженер-техник яктан тәмин итү өчен билгеләнгән элемтә, телевидение, радио, Интернет һәм башка шундый челтәрләргә урнаштыру Жир асты юлы белән (траншея, канал, тоннельләрдә) гамәлгә ашырыла.

2. Тышкы коммуникацияләргә биналарга башка ысул (һава, жир өсте) белән үткәрү эксплуатацияләүче оешмаларның тиешле техник шартларын алган очракта гына рөхсәт ителә.

3. Элемтә элемтә линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында файдаланырга рөхсәт ителми:

-автомобиль юлларын төзөклөндөрү элементлары: юл киртэләре, светофорлар, юл билгеләре урнаштыру өчен билгеләнгән элементлар һәм конструкцияләр;

-фасадлар, түбәләр, биналар һәм корылмалар (төтен юллары, вентиляция, күмәк телевидение һәм радио кабул итү системалары антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр) элементлары.

4. Рөхсәт ителми:

-бер бинадан икенчесенә һава юлы белән кабель сузганда юлларны кисәргә;

-бүлү муфт шкафыннан тыш кабель запасларын урнаштыру;

5. Милекчеләр (хужалар) техник элемтә чараларын (кабельләр, кабельләрне ныгыту элементлары, бүлү һәм муфт шкафлары һ.б.), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырылган техник жайланмаларны тиешле хәлдә тотарга тиеш (өзөклөкләр һәм/яки изоляция тышчасы булмау, буяу булмау, коррозия һәм/яки механик зыяннар булу, чыбыклар һәм/яки аларны ут баганаларына һәм электр тапшыру линияләренә беркетү).

Тышкы яктырту объектларын (чараларын) тоту

1. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаclarы (шул исәптән жыюлар, туклану пунктлары, идарә тартмалары) керә.

2. Урамнар, юллар, жәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлар, ишегаллары, предприятие, учреждение, оешма территорияләре, шулай ук аншлаgлар һәм ижтимагый һәм торак биналарның номер билгеләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләре, жирлек мәгълүматы элементлары һәм витриналар тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

3. Биналарның һәм корылмаларның милекчеләре, милек рәвешләренә карамастан, биналарның һәм корылмаларның архитектур-сәнгати яктыртылышы булуын һәм эшләвен проектлар нигезендә тәэмин итәргә тиеш.

4. Төп мәйданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә функциясез яктырткычлар саны 3% тан артмаска тиеш, башка жирлек территорияләрендә (район эһәмиятендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5%, Жир асты жәяүлеләр кичүендә - 10%, көндөз дә, кичке һәм төнгә режимда (10% ка яктырткычлар кертелмәгән).

5 металл терәкләр, кронштейннар һәм тышкы яктырту жайланмаларының башка элементлары чисталыкта булырга, крена, коррозия учакларына ия булмаска һәм кирәк булган саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән буялырга һәм төзөк хәлдә калырга тиеш.

6. Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган юл, урам һәм йорт яны утларын карап тоту һәм ремонтлау эшләрен тәэмин итүче (подрядчы, башкаручы) билгеләү нәтижәләре буенча әлегә эш төрләрен башкаруга вәкаләтле орган яки оешма башкара.

Торак йортларның кереш бүлү жайланмаларына тоташтырылган йорт яны утларын карап тоту һәм ремонтлау эшләрен идарәче оешмалар башкара.

7. Тышкы яктырту баганалары, жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләре, саклагыч, бүлү киртәләре, юл корылмалары һәм юл жиһазлары элементлары буялырга, язулардан һәм теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзөк хәлдә һәм чисталыкта булырга тиеш.

8. Тышкы яктырту баганаларын, жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрен алыштырганда әлегә конструкцияләр өч тәүлек дәвамында сүтеп алынырга һәм челтәр хужалары тарафыннан чыгарылган булырга тиеш.

Тышкы яктырту баганаларын чыгару юллардагы терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән башкарыла, калган территорияләрдә - мондый кирәкле ачыкланган мизгелдән (демонтаж) бер тәүлек эчендә башкарыла.

9. Ут баганалары һәм жәмәгать (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрендә урнашкан барлык элементларның һәм объектларның төзөк һәм куркынычсыз торышы һәм тышкы кыяфәте өчен әлегә терәкләрнең

милекчесе (хужасы) жавап бирэ.

10. Үткәргечләрнең текә ярлары, терәк, изоляторлар булган очракта тышкы яктырту жайланмаларынан файдалану рөхсәт ителми.

Тышкы яктырту жайланмалары эшендә электр чыбыкларын өзү яки терәкләрне зарарлау белән бәйле житешсезлекләрне ачыклаганнан соң кичекмәстән бетерергә кирәк.

11. Чыбыкларны һәм кабельләрне челтәрләргә һәм тышкы яктырту жайланмаларына үз белдегең белән тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми.

12. Тышкы яктырту объектлары яки тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектларның милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар бурычлы:

- урамнарны, юлларны тиешенчә яктыртуны, терәкләр һәм яктырткычларның, яктырту жайланмаларының сыйфатын күзәтеп торырга, бозылган яки зыян күргән очракта үз вакытында ремонт ясарга ;;

- билгеләнгән тәртип нигезендә утны кабызуны һәм сүндерүне күзәтеп торырга;;

- тышкы яктыртуны урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;;

- тышкы яктырту фонарьларын вакытында алыштыру.

Кече архитектура формаларының эчтәлеге

11. Кече архитектура формаларына монументаль-декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары, су жайланмалары, муниципаль жиһазлар, авыл жирлеге территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жайланмалар керә.

2. Кече архитектура формаларын карап тоту бирелгән жир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир кишәрлекләре хужалары тарафыннан гамәлгә ашырыла - тәэмин итүче (подрядчы, башкаручы) билгеләү нәтижәләре буенча әлеге эш төрләрен башкаруга муниципаль контракт төзегән оешма белән контракт (шартнамә) нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

3. Кече архитектура формалары хужалары бурычлы:

- үз эченә кече архитектура формалары чисталыкта һәм исправном торышы;

- язгы чорда кече архитектура формаларына планлы тикшерү ясау, аларны иске буядан, тутыктыргычтан, юдыртудан, буядан арындыру, шулай ук ватылган элементларны алмаштыру;;

- кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук аларга кардан һәм боздан якын килү юлларын чистарту;

- өслекле комлыклар ясау, комлыклардагы комны елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә алмаштыру.;

- балалар, спорт, хужалык майданчыклары һәм ял майданчыклары жиһазларының конструктив элементларының ныклыгы, ышанычлылыгы һәм куркынычсызлыгы таләпләренә туры килүен күзәтеп торырга;;

- фонтаннар эшләгән чорда су өслеген көн саен чүп-чардан арындырырга.

4. Рөхсәт ителми:

- кече архитектура формаларын тиешенчә файдаланмаска (балалар уен майданчыкларындагы өлкәннәр ялын, спорт майданчыкларындагы киём киптерү һ. Б. лар.);

- кече архитектура формаларында теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукцияне эләргә һәм ябыштырырга;

- жиимергә һәм повреждать кече архитектура формалары һәм аларның конструктив элементлары;

- фонтаннарда коенырга.

Стационар булмаган объектларны карап тоту

1. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә урнаштыру схемасы

буенча гамәлгә ашырыла.

2. Жир кишәрлеген арендау килешүе вакыты чыккач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан сүтелергә, ә жир участогы азат ителгән һәм беренчел халәткә китерелгән булырга тиеш.

3. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар бурычлы:

- аларны ремонтлау һәм буяу. Ремонт тышкы кыяфәтне һәм проект документлары белән билгеләнгән төсләр чишелешен исәпкә алып башкарылырга тиеш;

- стационар булмаган объектлар янында урналар урнаштырырга, чүплекләргә кирәк булган саен чистартырга һәм чистартырга.

4. Рөхсәт ителми:

- стационар булмаган объектларга, козырекларга, навесларга һәм проектларда каралмаган башка конструкцияләр төзүгә;

- стационар булмаган объектлар янында сәүдә-суыткыч жиһазларын урнаштыру;

- стационар булмаган объектлар янында һәм аларның түбәләрендә таралар, товарлар, детальләр, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны складка, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатлары өчен кулланырга;

- стационар булмаган объектлар арасындагы янгынга каршы разрывларны жиһазлар, калдыклар белән тәмин итү.

Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

1. Төзелеш майданчыкларын карап тоту, төзекләндерү эшләре тәмамланганнан соң, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләргә торгызу төзүчегә йөкләнә.

Эшләр алып барылмый торган төзелеш объектлары төзелеш чөптәләргә белән ябылырга тиеш

2. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланыр алдыннан, шулай ук төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләргә башкару чорында кирәк:

- төзелеш майданчыгы территориясенә бөтен периметры буенча башкарма комитетның хокукый актлары таләпләренә туры китереп типлаштырылган койма урнаштыру;

- төзелеш майданчыгы коймаларының гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион куркынычсызлыгын тәмин итәргә;

- төзелеш майданчыгы коймаларының тиешле техник торышын, аның чисталыгын күзәтеп торырга, вакытында пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән һәм граффитидан арындырырга ;;

- төзелеш майданы территориясенә кергәндә, гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләргә таләпләренә җавап бирүче төзелеш объектының мәгълүмати щитын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

- төзелеш майданы периметры буенча тышкы яктыртуны тәмин итү;

- төзелеш майданына керү юлларын, майдан эчендәге юлларны һәм чыгу урыннарында транспорт чараларының тәгәрмәчләрен чистарту һәм юу пунктларын, урамнарның (юлларның) йөрү өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгармау өчен, жиһазландырырга;);

- төзелеш майданчыгы территориясендә каты коммуналь, эре габаритлы һәм төзелеш калдыклары жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункерлар булуны тәмин итәргә;

- төзелеш майданынан каты коммуналь, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәмин итәргә ;;

- төзелеш майданчыгы территориясеннән чистартылган һәм калдыклар булмаган карны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда чыгаруны тәмин итәргә;

- эшләр башкарганда гамәлдәге жир асты инженерлык коммуникацияләрен, тышкы яктырту чөптәләрен, яшел үсентеләргә һәм кече архитектура формаларын саклауны тәмин итәргә.

3. Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшчеләр һәм хезмәткәрләргә вакытлыча

урнаштыру өчен көнкүреш вагончыклары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелеш оешмалары проекты нигезендә төзелеш мәйданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

4. Рөхсәт ителми:

-гражданның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тәмин итү белән бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 23.00 сәгаттән 7.00 сәгаткә кадәр, тынлыкны бозу белән бәйлә төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләргә оештыру һәм үткәргү.;

- Башкарма комитетның тиешле рөхсәтнән (күрсәтмәләреннән) башка юлларның һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешен тарайту яки ябу;
- чүп-чарны яндырырга һәм төзелеш калдыклары утильләштерергә.

Жирләү урыннарын карап тоту

1. Жирләү урыннарын этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә карап тоту федераль законнар һәм муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирләү урыннарын санитар тәртиптә тотуны тәмин итүчелә (подрядчыны, башкаручыны) билгеләү нәтижәләре буенча әлеге төр эшләргә башкару буенча муниципаль контракт төзегән махсуслаштырылган оешма гамәлгә ашыра.

3.Жирләү урыннарын карап тотуга карата таләпләр:

- зираттагы чүп-чар контейнерлары һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган очракта, 3 көнгә кимендә бер тапкыр чыгарылырга тиеш;

-ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рөхсәт ителми. Авария хәлендәге агач үсентеләре ачыкланган мизгелдән бер тәүлек эчендә сүтелергә тиеш;

- шәхесләре куелмаган каберләр яки үлгәннәрнең каберләре пычрактан һәм чүп-чардан чистартылырга, холмик һәм кабер белән жиһазландырылырга тиеш.

4. Кышкы чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

- зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаган килеш тигез кар өеме булу рөхсәт ителә;

- үзәк юллар, подъезд юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юл һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешен кар явудан соң ук эшкәртү башлангычта тиеш;

-иң беренчелә чиратта кар чыгару, боз өю һәм Үзәк һәм керү юлларыннан кар-боз муниципаль берәмлекләрен бетерү зарур;

-жәяүлеләр жирләү урыннарында бозлавыкка каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарда, куакларда туплау рөхсәт ителми.

5. Жәйге чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

-үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм жирләү урыннарында башка территорияләр төрле пычрактан чистартылырга тиеш.;

-яшел үсентеләргә санитар кисү, агач-куак үсемлекләрен чүп-чардан арындыру чаралары ел саен үткәрелергә тиеш.

6. Күмелү урынын, кабер өстендәге корылманы (хачлар, һәйкәлләр, плитәләр, склепалар һ.б.) карау, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, аны Колумбиядә карау ире(ай), туганнары, вафат булган затның законлы вәкиле яки мәжбүри санитар таләпләргә үтәп башка зат тарафыннан башкарыла.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау тукталышларын карап тоту

1. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау

тукталышларын карап тоту (алга таба - стоянка) гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә стоянканы урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенә (алга таба-хужасы) ия була.

2. Хужалары бурычлы:

-тукталышларның бөтен периметры буенча койма урнаштыру, ул механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыклы булырга тиеш;

-тукталыш коймаларының тиешле техник торышын, аларның чисталыгын күзәтеп торырга, вакытында пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән арындырырга;;

- тукталышлар территорияләрендә һәм тукталышларга яқын территорияләрдә материаллар, комплектланган транспортны, төрле конструкцияләрне саклау, саклауга юл куймаска;;

-тукталышлар территориясен утның тигез бүленешен тәмин итүче тышкы яктырту белән жиһазландырырга, гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләрнең таләпләренә туры килә торган;

-ягулык-майлау материалларына ия булган автомобильләрне юдырту һәм автомобильләрнең тукталышына юл куймаска.;

- тукталыш территорияләрен карап тоту санитар һәм янгынга каршы кагыйдәләрне үтәү.

- даими рәвештә санитар эшкәртү һәм чистарту, калдыкларны жыю өчен контейнерлар (чүплекләр) урнаштыру, каты коммуналь калдыкларны, карны даими рәвештә чыгаруны тәмин итү;;

- инвалидларның тукталышлар территориясенә тоткарлыксыз үтеп керә алуын тәмин итәргә. Инвалидлар «Россия Федерациясендә инвалидларның социаль яклау турында»1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясы нигезендә махсус автотранспорт чараларын парковка өчен бушлай файдалана.

Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү дәүләт һәм башка бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар үткәрү чорында башкарыла.

Бәйрәм бизәлеше дәүләт һәм муниципаль флагларны, лозунгларны, гирляндларны, панноларны, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, трибуналар, эстрада урнаштыруны, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыруны үз эченә ала.

Бәйрәм бизәлеше элементларын ясаганда һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын төшерергә, жиңмерергә һәм аларның күрүчәнлеген начарайтырга рөхсәт ителми.

V. Жирлек территорияләрен жыештыру тәртибе, төзекләндерү эшләре исемлеген һәм аларны вакыт-вакыт башкаруны да кертеп.

Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тотуга карата гомуми таләпләр

1. Авыл жирлеге территориясен жыештыру һәм карап тоту эшләре алып барыла:

1) жәйге чорда-15 апрельдән 14 октябргә кадәр;

2) кышкы чорда - 15 октябрдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән срокларга, һава шартларына карап, Башкарма комитет тарафыннан төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

2. Жирлек территориясен жыештыру эшләре үткәрү юлы белән башкарыла:

1) жирлек территориясен карап тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;

2) Башкарма комитетның хокукый актлары нигезендә бердәм массакуләм чаралар (өмәләр).

3. Авыл жирлеге территориясен жәйге чорда чистарту, чистарту, су сибү, себерү, себерү, жирлекне карап тоту буенча башка эшләрне башкару юлы белән жирлек территориясенә пычрануын һәм тузанлануын киметү максаты белән башкарыла һәм үз эченә ала:

-ясалма өслекле территорияләрне себерү (коры һава шартларында су

сибү), урам-юл челтәре объектларының тузанын һәм юл катламнарын юдыру һәм ясалма өслекле, яңгыр сулары канализациясе белән жиһазланган башка территорияләр. Юл катламнарын, мәйданнарны, тротуарларны һәм ясалма өслекле башка территорияләргә юу катламның бөтен киңлегенә башкарыла;

- яңгыр канализациясе рәшәткәләрен чистарту;

- барлык территорияләрдән чүп жыю;

- ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам мебельләрен, чүплекләрен, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;;

- гомуми файдаланудагы территорияләрдә, чикләнгән территорияләрдә һәм махсус билгеләнештәгә яшелләндерелгән территорияләрдән тыш, үләнне (үлән биеклеге 15 см дан артык булганда) вакытында чабу һәм тәүлек дәвамында чабылган үләнне жыештыру;

- листопад чорында-тәүлегенә бер тапкыр коелган яфракларны жыю һәм чыгару;

- бордюр янында лотокларны юдырганнан соң чүп-чардан арындыру.

4. Гомуми файдалану территориясен кышкы чорда жыештыру үз эченә ала:

- юл катламнарын һәм тротуарларны кардан, боздан һәм чүп-чардан чистарту;

- тайгаклык яки бозлавык барлыкка килгәндә-жәяүлеләр зоналары комы, баскычлар сибү, юл катламнарын бозлавыкка каршы материал белән эшкәртү;

- язгы чорда-карның йомшаруы һәм кар суларын чыгаруны оештыру.

5. Авыл жирлегә территориясендә башкарыла торган урып-жыю эшләренә технологиясе һәм режимнары һава шартларына карамастан, Транспорт чараларының һәм жәяүлеләргә тоткарлыксыз хәрәкәттен тәэмин итәргә тиеш.

6. Жәяүлеләр тротуарларын, жир өсте кичүләрен, баскычларны кышкы чорда чистарту үзенчәлекләре:

- кар яву чорында жәяүлеләр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртеләргә һәм чистартылырга тиеш;

- бозлавыкка каршы материаллар белән беренче чиратта баскычлар, аннан тротуарлар эшкәртелә.

Бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү вакыты тайгылыш табылганнан соң дүрт сәгатәтән артмаска тиеш;

- чүп-чар һәм химик реагентлар белән пычранмаган коры кар, газонга яки бу максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел үсентеләр сакланган һәм Кар сулар агуны тәэмин иткән очракта, чүп-чар ташлау рөхсәт ителә.

7. Жирлек территориясендә рөхсәт ителми:

- урамнарда, мәйданнарда, яшел үсентеләр булган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм башка гомуми файдаланудагы территорияләрдә чүп-чардан арындыру ; ;

- гамәлдәге законнар нигезендә бүлеп бирелгән жирләү урыннарыннан читтә гомуми файдалану территорияләрендә мемориаль кабер корылмалары (истәлекле Корылмалар, киртәләр) билгеләргә;;

- әлеге максатлар өчен каралмаган урыннарда, шул исәптән муниципаль жәмәгать транспорты маршрутларының соңгы пунктларында транспорт чараларын юу, чистарту һәм техник хезмәт күрсәтү;;

- биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементлары, һәйкәлләр, мемориаль такталар, агачлар, куаклар, кече архитектура формалары һәм башка төзекләндерү элементларын ватарга һәм жиимергә, шулай ук аларны үз белдегә белән үзгәртеп корырга, үзгәртеп корырга һәм үзгәртеп корырга, үзгәртеп корырга . ;

- язулар, рәсемнәр ясау, Мәгълүмати-басма продукцияне ябыштыру һәм элү, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, стена, баганалар, коймалар (коймалар) һәм әлеге максатлар өчен каралган башка объектларда граффити алып бару;

- бирелгән жир участкаларының чикләре һәм (яки) киртәләре чикләреннән читтә күчмәсз милекне складларга һәм сакларга;;

- тротуарларда, газоннарда, юлларда сәүдә әйберләрендә, сәнәгать товарларын һәм башка сәүдә предметларын урнаштыру һәм складлау;;

- билгеләнмәгән урыннарда кар өю;

- тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, Корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә юлларны һәм тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

8. Региональ оператор әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән һәм килешүдә күрсәтелмәгән (алга таба - каты коммуналь калдыкларны санкцияләнмәгән урнаштыру урыны) каты коммуналь калдыкларны жыю урыны табылган очракта, төбәк операторы 5 эш көне эчендә мондый хәбәрне китерүне раслау мөмкинлеген бирүче теләсә нинди ысул белән хәбәр итәргә бурычлы,

- жир участогы милекчесе, жирле үзидарә органы һәм дәүләт экологик күзәтчелеген башкаручы орган каты коммуналь калдыкларны рөхсәтсез урнаштыру урынын ачыклау турында;

-каты коммуналь калдыкларны рөхсәтсез урнаштыру урынын бетерү кирәклегенә турында 30 көн эчендә жир участогы милекчесенә хәбәр алынганнан соң һәм аңа каты коммуналь калдыкларны санкцияләнмәгән урнаштыру урынын бетерү буенча хезмәт күрсәтүгә килешү проектын жибәргә.

9. Әгәр жир участогы милекчесе төбәк операторына хәбәрнамә алынганнан соң 30 көн эчендә каты коммуналь калдыкларны рөхсәтсез урнаштыру урынын юкка чыгаруны мөстәкыйль рәвештә тәмин итмәсә һәм каты коммуналь калдыкларны санкциясез урнаштыру урынын бетерү буенча төбәк операторы белән килешү төземәсә, төбәк операторы 30 көн эчендә жир участогы милекчесенә белдерү жибәргәннән соң, каты коммуналь калдыкларны санкциясез урнаштыру урынын юкка чыгара. Бу очракта төбәк операторы тотылган чыгымнарны түләттерү таләбе белән судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

10. Жир участогы милекчесе каты коммуналь калдыкларны рөхсәтсез урнаштыру урынын ликвидацияләүне мөстәкыйль рәвештә тәмин итәргә яки ачыкланган каты көнкүреш калдыкларын санкцияләнмәгән урнаштыру урынын бетерү буенча хезмәтләр күрсәтүгә килешү төзәргә тиеш

11. Билгеләнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектә булган жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) табигый барлыкка килгән чүплекләргә бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәмин ителә.

Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын жыештыру

1. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юлларны) чистарту машиналар йөрү өлешен, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), жәмәгать транспортын көтү тукталышларын, ясалма юл корылмаларын пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан даими чистарту буенча чаралар комплексын үз эченә ала.

2. Язгы-жәйге чорда юлларны юу, су сибү, тузанны бетерү, себерү һ. б. үз эченә ала.

Көзге-кышкы чорда юлларны жыештыру, кар һәм боздан чистарту, пычрак, ком-тоз катнашмасы белән юллар салу, тротуарларны коры ком белән суюны күздә тоту.

3. Юл буенда урнашкан чүплекләргә көнгә бер тапкырдан да ким түгел, тукталыш майданчыкларында - көнгә ике тапкыр чистарталар.

4. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары тузылмаска, буялмаска, юынырга, санкцияләнмәгән Мәгълүмати-басма продукциядән, граффити чистартылырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш.

5. Аерым элементлар буенча юлларны жәйге жыештыруга таләпләр:

- машиналар йөрү өлеше бөтен килеккә төрле пычратулардан һәм юдыртудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жайга салу линияләре белән билгеләнгән төп, резерв полосалар ком һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш;

-ике метрлы лоток зоналарына грунт-ком нанослары һәм пычратулар булырга тиеш түгел. Махсус машиналарның эш циклары арасында ком

кисәкләре һәм төрле вак-төяк чүп-чар белән зур булмаган пычрану рөхсәт ителә;

- юл кырыйлары зур габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

6. Юлларны кышкы жыештыру буенча таләпләр:

- кышкы чорда юлларны жыештыру үз эченә ала:

кардан һәм боздан чистарту, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, юыну, кар көртләрәннән чистарту һәм кар чыгару;

7. Рөхсәт ителми:

- тротуарларга, юлларның һәм юлларның йөрү өлешенә кар, боз, квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләрәннән, предприятие, оешма территорияләрәннән, төзелеш мәйданчыкларыннан, сәүдә объектларыннан чистартылган бозга 8.00 сәгатътән соң, шулай ук юл йөрү өлешен жыештыручы зат белән килешү булмаганда хәрәкәт итәргә яисә хәрәкәт итәргә;;

- тротуарларда, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр булган территорияләрдә техник тоз һәм сыек хлорлы кальций кулланырга;;

- билгеләнгән тәртиптә килешмәгән урыннарда карны чыгару һәм саклау;

- формалаштырырга кар валы:

- юллар һәм урамнар киселешләрендә бер дәрәжәдә һәм өчпочмак зонасында тимер юл кичүләре янында;

- жәмәгать транспортын көтү тукталышларыннан 20 м якынарак;

- транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юл участкаларында;;

- тротуарларда;

- якын-тирә территорияләргә керү юлында;

- юлларга автотранспортның көпчәкләре белән грунт һәм пычрак чыгару;

- грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тара, агачларны брезент белән капламыйча яисә юлларның пычрануын булдырмый торган башка материал белән ташу, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм измәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсе, известь, бетон катнашмалары), аларны юлга, тротуар, юл читенә яки юл янындагы газон полосасына сую мөмкинлеген булдырмый торган чаралар күрмичә генә транспортлау.

Кешеләр күпләп ял итү һәм ял итү урыннарын жыештыру, санитар тоту һәм төзекләндерү

1. Кешеләр күпләп ял итү һәм ял итү урыннарына керә:

- мәйданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, авыл урманнарында оештырылган ял урыннары, пляжлар;

- актив ял итү һәм тамаша чаралары урыннары-стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә мәйданчыклары һ. б.;

- сәүдә объектлары (ваклап сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган ваклап сату чөлтөрләре комплекслары), жәмәгать туклануы, социаль-мәдәни билгеләнештәге, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары территорияләре;

- административ һәм ижтимагый биналар, учреждениеләр янындагы территорияләр.

2. Паркларны, скверларны, бульварларны, яр буйларын һәм гомуми кулланылыштагы башка территорияләргә жыештыру:

- кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял зоналарында юлларны чистартканда, химик реагентлар булмаган вакытлыча кар өю рөхсәт ителә.

3. Уборка и санитарное содержание розничных рынков:

ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндереләргә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер мәйданчыклары, контейнерлар һәм чүп савытлары белән жиһазландырылырга, каты өслекләр һәм яңгыр һәм Кар сулары агу өчен уклоннар булырга, шулай ук су һәм канализация булырга тиеш;

- базар территориясен төп жыештыру аның ябылганнан соң башкарыла. Көндөз каты коммуналь калдыклар белән тулган чүп-чар жыючыларны патрульле жыештыру һәм чистарту эшләрә алып барыла;

- елның жәйге чорында базар территориясендә атна саен дымлы жыештыру мәжбүри рәвештә башкарыла;

- базар территориясә 40 кв. м мәйданга бер урна исәбеннән урналар белән жиһазландырыла, өстәвенә, алар арасындагы ара линия буенча 10 метрдан артмаска тиеш.;

4. Базар территориясендә урнашкан сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү оешмалары, киосклар, сәүдә палаткалары һәм павильоннар эшчәнлегә, каты коммуналь калдыкларны чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә килешү төземичә рөхсәт ителми.

5. Сәүдә һәм (яки) жәмәгать туклануы объектларын жыештыру һәм санитар тоту:

- сәүдә һәм (яки) жәмәгать туклануы объектлары территорияләрен тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) жыештыру эшләрә алып барыла. Көндөз патрульле жыештыру һәм калдыклар белән тулган чүплекләргә һәм чүп-чар жыю урыннарын чистарту эшләрә башкарыла;

- сәүдә һәм (яки) жәмәгать туклануы объектларына керү юлында кимендә ике урна билгеләнә;

- калдыкларны чыгару тәэмин ителә.

6. Башка сәүдә мәйданчыклары, стационар булмаган вак-төяк челтәрә, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектлар территорияләрен жыештыру, аларны ябканнан соң, елның жылы вакытында мәжбүри рәвештә су сибеп башкарыла. Агымдагы урып-жыю көн дәвамында башкарыла. Көн саен каты коммуналь калдыкларны чыгару тәэмин ителә.

7. Кешеләр күпләп ял итү һәм ял итү урыннарын төзекләндерү:

- кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә каты өслек төрләрен (плитка куәте яки асфальт рәвешендә), өслекләргә бәйләү элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, авыл жирлегә мәгълүматын йөртүчеләр, яшелләндерү участкаларын саклау элементлары (металл киртәләр, махсус капламалар төрләре һ. б. үз эченә ала.);

- пляжлардан тыш, кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннарның барлык территорияләргә дә каты өслеккә ия булырга тиеш.;

- кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннар территорияләрендә яшелләндерү участкаларын чәчәклекләр, газоннар, ялгыз, төркемләп, рядовой утыртмалар, вертикаль, многояруслы, мобиль яшелләндерү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

- места отдыха и массового пребывания людей должны быть бәдрәфләргә урнаштыру һәм карап тотуга карата таләпләргә үтәү белән жиһазландырылган һәм эшләп килүче бәдрәф бүлмәләргә белән жиһазландырылган;

- фонтаннарны, буаларны, елга ярларын, ял итү яки кешеләр күпләп була торган урыннарны чистартып торырга тиеш.;

- массакуләм чаралар үткәргәндә, аларны оештыручылар чараны үткәрү урынын жыештыруны һәм төзекләндерүгә тәэмин итәргә тиеш. Чараны үткәрү урынын жыештыру һәм төзекләндерү эшләргә торгызу тәртибә билгеләнгән тәртиптә чараны үткәрүгә тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

8. Кешеләр күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннар территорияләрендә рөхсәт ителми:

- моның өчен билгеләнмәгән урыннарда савытларны һәм сәүдә жиһазларын сакларга, складларга;

- территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрату;

- автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, файдаланылган ягулык-майлау сыекчаларын агызырга.;

- автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар урнаштыру, билгеләнгән

тәртипне бозып реклама конструкцияләре урнаштыру;
-газоннарга, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларына зыян китерү;;
-повреждать кече архитектура формалары һәм перемещать аларны билгеләнгән урыннар;
-сыек азык-төлек калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан, куас һәм сыра цистерналарыннан суны тротуарларга, газоннарга һәм жирлек юлларына агызырга;;
- автотранспорт чараларын законсыз рәвештә стоянкалар оештыру ; ;
-стационар булмаган объектларны үз белдегәң белән урнаштыру;
- тротуарларның асфальт-бетон катламын, якин-тирә яшел зоналарның һәм территорияләрне төзекләндерүнең башка элементларының бөтенлеген бозарга . ;
- территориядә сәүдә-суыткыч жиһазларын урнаштыру;
-халыктан каты коммуналь калдыкларны жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга), идарәче оешмалар белән каты коммуналь калдыкларны жыю өчен контейнерларга (бункерларга) калдыклар урнаштыру турында шартнамә булмаса, каты коммуналь калдыкларны контейнерларга (бункерларга) куярга.;
- тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, Корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән тротуарларны үз белдегә белән ябарга;;
- товарны сәүдә объектыннан читтә чыгарырга;
- учак кабызырга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткәргә, мангалларны һәм башка жайланмаларны ачык ут ярдәмендә Жылылык белән эшкәртү өчен кулланырга.

Күп фатирлы йортның йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзекләндерү

1. Йорт яны территориясен жыештыру:

- урып-жыю түбәндәгә эзлеклелектә үткәренелгә тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр юлларын (бозлавык һәм тайгаклык очрагында - ком сибү), ә аннары - ишегалды территорияләрен жыештыру;

- кар чистартудан тыш, жыештыру 8.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

Машиналар тизлегә сәгатенә 4 километрга кадәр булганда, көндезгә вакытта механикалаштырылган жыештыруны үткәренелгә рөхсәт ителә.

2. Жәйгә жыештыру:

- йорт яны территорияләрен жәйгә жыештыру: юу, юу яки су сиптерү махсус машиналар ярдәмендә-күбесенчә иртә, иртәнге, соң, кичке, сәгатьләрдә башкарылырга тиеш;

- тротуарларны ачык тротуарларда гына юарга кирәк, турыдан-туры агым полосасы белән чикләнгән, һәм биналардан урамның машиналар йөрү өлешенә таба юнәлештә.;

- көннең эссе вакытында тротуарларга су сибү зарурлык буенча башкарылырга тиеш, әмма тәүлегенә кимендә ике тапкыр.

3. Кышкы жыештыру:

- түбәләрдә туплана торган кар вакытында жиргә ташланырга һәм агынты полосага Күчәргә, ә киң тротуарларда - валларга жыелырга тиеш.;

- жыештырыла торган кар тротуарлардан машиналар йөри торган өлешкә - каты полосага, ә ишегалларында-жыелу урыннарына хәрәкәт итәргә тиеш;

- квартал эчендәгә юллардан күчерелгән карны борт ташына параллель рәвештә урнашкан өмәләргә һәм валларга салырга яки юл буенда, кагыйдә буларак, роторлы кар чистарткычлар урнаштырырга кирәк.;

-- газоннар белән урамнарның йөрү өлешеннән Аерылган 6 м киңлектәгә тротуарларда карны алга таба бетерү өчен тротуар уртасына күчерү рөхсәт ителә;

- карны валга һәм өемнәргә салу эшләре кар яву тәмамланганнан соң алты сәгатьтән дә соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә 12 сәгатьтән дә соңга калмыйча, тротуарларда төгәлләнергә тиеш.;

- ком - тоз катнашмалары белән пычранмаган карны ишегалларында, квартал эчендәгә юлларда, газоннарда һәм буш территорияләрдә,

жәяүлеләрнең ирекле хәрәкәтенә һәм автотранспортны йөртүгә комачауламаган буш территорияләрдә, яшел үсентеләрне һәм Кар суларны саклауны тәмин иткәндә, чүп-чар ташлау рөхсәт ителә;

- тротуарларны һәм квартал эчендәге юлларны кулдан чистартканда кар тулысынча жыештырылырга тиеш. Камилләштерелгән өслекләр булмаганда, карны хәрәкәт астында чистартырга кирәк, аны алга таба тыгызлау өчен кар катламы калдырырга кирәк;

- тайгаклык барлыкка килгән очракта, ком - тоз катнашмасы белән юл катламнарын эшкәртү бүлүчеләр ярдәмендә 0,2-0,3 кг норма буенча башкарылырга тиеш;

- боз барлыкка килгәннән соң йомшартылган агачлар ачык грунтка, агачларга яки газоннарга элэгүгә юл куймыйча, күчерелергә яки себерелергә тиеш.

4. Яз житү белән тормышка ашырыла:

- юдырту һәм чистарту канавок тәмин итү өчен, су агуны урыннарда, анда бу таләп ителә өчен, нормаль бүлеп бирү талых су;

- яңгыр сулары челтәренә люкларына һәм кабул итү коеларына кар суны системалы рәвештә янып бетерү;

- ишегалды территорияләрен кар эреп беткәннән соң, чүп-чардан, калган кардан һәм боздан чистарту.

5. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен карап тоту:

- күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба - йорт яны территориясен) карап тоту үз эченә ала:

- даими жыештыру;

- люкларны һәм карау һәм яңгыр кабул итү коелары рәшәткәләрен, дренажларны, лотокларны, жибәрү торбаларын ремонтлау һәм чистарту;;

- инженерлык челтәрләренә күзәтү коеларына, яңгыр су белән тәмин итү чыганаclarына (гидрантларга, сулыкларга һ. б.) киртәләрсез керү мөмкинлеген тәмин итү;;

- каты коммуналь һәм зур габаритлы калдыкларны жыю һәм чыгару;

- яшелләндерү һәм гамәлдәге яшел үсентеләрне карау;

- кече архитектура формаларын карап тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

6. Калдыкларның барлык төрләре каты коммуналь калдыклар туплау нормаларына туры китереп, су үткәрә торган контейнер майданчыкларына куела торган контейнерларга һәм бункерларга тиешле күләмдә жыелырга тиеш.

7. Күпфатирлы йортларда яшәүче гражданныр бурычлы:

- йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип сакларга;

- каты коммуналь һәм зур габаритлы калдыкларны махсус контейнерларга һәм йорт яны территорияләрендә урнашкан махсус майданчыкларга гына урнаштырырга.

8. Идарәче оешмалар тәмин итәргә тиеш:

- каты коммуналь калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру, ә махсуслаштырылган булмаган биналарда-моннан тыш, сыек көнкүреш калдыклары өчен жыентыклар урнаштыру ;

- расланган график нигезендә каты коммуналь һәм зур габаритлы калдыкларны чыгару;

- контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын, аларга керү юлларын чистартуда һәм төзек хәлдә тоту;;

- подъездларга керү юллары янында чүп-чар өчен чүплекләр урнаштыру, эскәмияләр кую һәм аларны вакытында чистарту;

- ком - тозлы һәм (яки) бозлавыкка каршы махсус катнашмалар белән эшкәртү;

- яшел үсентеләрне һәм газоннарны саклау һәм квалификацияле карау;

- тышкы яктырту чараларын төзек хәлдә тоту һәм аларны караңгылык башлану белән кертү.

9. Йорт яны территориясендә рөхсәт ителми:

- яфрактарны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру;

- хужалык майданынан тыш эчке киём, киём-салым, келәмнәр һәм башка

предметларны элэргә;

- контейнер майданчыкларына керү юлларын пычрату;
- урам һәм юлларның машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) урнаштыру;
- билгеләнгән тәртипне бозып, йорт яны территорияләренә коймаларын үз белдеге белән билгеләргә;
- үз белдеген белән йорт корылмалары төзәргә;
- йорт яны территориясен металл лом, каты коммуналь һәм төзелеш калдыклары һәм материаллар, шлак, көл һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга, тараны сакларга һәм сакларга;;
- юынты суларны агызу, калдыкларны һәм чүп-чарны ташлау;
- автотранспорт чараларын түләүле куюны оештырырга;
- тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге юлларны үз белдеге белән ябарга;;
- автомашиналарны юу, ягулык һәм майлар сливу, тавыш сигналларын, тормозларны һәм двигательләренә жайга салу;
- кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган теләсә нинди эшләр башкару;;
- сүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләрен, шул исәптән палаткалар, киосklar, лареклар, мини-базарлар, павильоннар, жәйге кафелар, житештерү объектлары, вак-төяк автомобильләр, көнкүреш техникасы, аяк киеме ремонтлау предприятиеләрен, шулай ук кунакханәдән кала автостоянкаларны да кертәп, урнаштырырга.;
- йорт яны территориясенә ишегалды эчендәге йөрү буенча транзит хәрәкәтен тормышка ашыру;
- учак кабызырга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткәргә, мангалларны һәм башка жайланмаларны ачык ут ярдәмендә Жылылык белән эшкәртү өчен кулланырга.

10. Идарәче оешмалар тәэмин итәргә тиеш:

- яшел утыртмаларның сакланышы;
- жәйге вакытта һәм коры һавада газон, чәчәкләр, агачлар һәм куакларга су сибү;
- газоннарның төзелеш материалларын, ком, чүп-чар, кар, боз сколларын һ. б. складлардан башка саклануы һәм бөтенләе һ. б.;
- агач һәм куаклар утырту, юллар челтәрен үзгәртү белән яңадан планлаштыру һәм жиһазлар урнаштыру белән бары тик билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына, агротехник шартларны үтәгән килешендә.

11. Йорт яны территориясен төзекләндерү:

- һәр йортның территориясе, кагыйдә буларак, булырга тиеш:
- эчке киём киптерү, киём-салым, келәмнәр һәм йорт әйләнеше әйберләрен чистарту өчен хужалык майданчыгы;
- өлкәннәр өчен ял итү майданчыгы;
- балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары, яшелләндерү һәм балаларның жәйге һәм кышкы ялы өчен кече архитектура формаларын кирәкле жиһазлар белән тәэмин ителгән.

12. Әгәр участок территориясенә күләме мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә этләренә йөртү өчен майданчык урнаштырылырга мөмкин.

13. Йорт подъездлары каршындагы майданчыклар, юл йөрү һәм жәяүлеләр юллары каты өслеккә ия булырга тиеш. Каты өслекләренә урнаштырганда кар һәм яңгыр суларын иреккә агу мөмкинлегенә каралырга тиеш.

14. Торак йортларга кертелгән жәмәгать өчен билгеләнгән бүлмәләргә йортның торак өлешеннән изоляцияләнгән керү ишекләре булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспорт стоянкасы ишегалды территориясеннән читтә урнашырга тиеш.

15. Жәмәгать өчен билгеләнгән биналарга тәрәзәләр һәм фатирларга керү урыннары урнашкан торак йорт ишегалды ягыннан материаллар, продукция йөкләү рөхсәт ителми. Тәрәзәләре булмаган торак йортларның, жир асты

тоннельлэрэннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягыннан йөкләнешне башкарырга кирәк.

16. Транспорт чараларын квартал эчендәге территорияләрдә урнаштыру кешеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен, шулай ук урып-жыю һәм махсус техника белән тәэмин итәргә тиеш.

Шәхси торақ төзелеше территорияләрен жыештыру

1. Торақ йорт хужалары жир участогын көн саен жыештыралар (шул исәптән кардан да).

2. Рөхсәт ителми:

-кар этәрү, чүп-чар ташлау, шлак ташлау, көнкүреш калдыкларын йорт территориясенә агызу;

- ишегалды территориясеннән чистартылган кар һәм бозны юллар һәм юлларның машиналар йөрү өлешенә чыгарырга яисә хәрәкәт итәргә;;

- яфраклар яндыру теләсә нинди төр калдыклар һәм чүп-чар өчен йорт яны территориясе;

- үз белдеген белән йорт янындагы территориягә коймалар кую.;

- якын-тирә территорияне металл ломнар, каты коммуналь һәм төзелеш калдыклары һәм материаллар, шлак һәм көл, һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга . ;

- тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә юлларны үз белдеге белән ябарга;;

- кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган теләсә нинди эшләр башкару.

VI. Территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

1. Территорияне төзекләндерүнең аерылгысыз компоненты булган территорияне төзекләндерү элементлары булу гамәлдәге закон таләпләренә туры китереп проект документларында эшләнәргә һәм каралырга тиеш.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзекләндерү элементларына проект документлары мәдәни мирас объектларын саклау, куллану, популярлаштыру һәм дүүләт тарафыннан саклау өлкәсендә вәкаләтле органнар белән килештерелә.

Территорияне озак яки даими файдаланудагы стационар төзекләндерү элементлары аларны кулдан күчерү мөмкинлеген булдырмас өчен беркетеләргә тиеш.

2. Төзекләндерү элементларын карап тоту, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, төзекләндерү элементлары хужалары башкара.

Озеленение

1. Яшел үсентеләр территорияне төзекләндерүнең мәжбүри элементы булып тора.

Төзекләндерү эшләрен башкарганда гамәлдәге яшел үсентеләрне максималь рәвештә саклап калу зарур.

2. Жирлек территориясендә ике төрле яшелләндерү кулланылырга мөмкин: стационар - үсемлекләр җиргә утырту һәм мобиль - үсемлекләр утырту, махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) утырту.

Стационар һәм мобиль яшелләндерү архитектура-ландшафт объектлары (газон, бакчалар, чәчәкләр, куаклар һәм агачлар белән майданчыклар һ.б.) булдыру өчен рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрдә, фасадларда (вертикаль яшелләндерү), биналар һәм корылмаларның фасадларында (вертикаль яшелләндерү) кулланыла.

3. Яшелләндерү объектларын карап тоту - ул яшел үсентеләрне һәм яшелләндерелгән территорияләрне төзекләндерү элементлары белән карау, зур булмаган деформацияләрне һәм күләмле корылмаларның конструктив элементларына зыян китерү, шулай ук жәйге һәм кышкы вакытта күчмә кече формаларны жыештыру.

4. Яшел үсентеләр хужалары бурычлы:

-яшел үсентеләрне саклауны һәм квалификацияле карауны тәэмин итәргә;

- жәйге чорда коры һавада газон, чәчәкләр, агачлар һәм куакларга су сибүне тәэмин итәргә кирәк;

-газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәэмин итү;

- яшеллэндерү объектларында сулыклар булган очракта аларны чисталыкта тотарга һәм аларны 10 елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә капитал чистартырга кирәк;

5. Яшеллэндерелгән территорияләрдә рөхсәт ителми:

-урнаштыру, Төзелеш, тыш, билгелэнгән тээмин итү, аларның функцияләрен һәм хезмәт күрсәтү;

-үз белдеген белән агач һәм куаклар утырту һәм кисү, газон һәм чәчәк түтәлләрен юк итү;;

-агачларга һәм башка яшеллеккә гамаки, таганнар, турниклар, киём киптерү өчен баулар, агачларга реклама һәм мәгълүмати щитлар һәм табличкалар, реклама һәм башка мәгълүмат урнаштыру өчен билгелэнгән чыгарылма конструкцияләр, объектларга юл хәрәкәте юнәлешенә күрсәткечләре, афишалар, белдерүләр, агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тээмин итү чаралары, баганалардан, коймалардан, реклама щитларыннан, электр үткәргечләрдән, лампалардан, колонкалардан, колонкалардан, юл хәрәкәте;

- стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын, вакытына карамастан, урнаштыру .;

-төзелеш һәм башка материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозлавыкка каршы материаллар һәм башка зарарлы матдәләрне, шулай ук ком һәм бозлавыкка каршы реагентлар белән пычранган кар, боз сколларын жыю;;

- бакчаларны казырга;

- йорт хайваннарын газоннарда һәм чәчәкләрдә йөрү;

- яфрактарны, үләнне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларны лотокларга һәм башка су үткәргү жайланмаларына сметалар ясарга . ;

-сметаларны һәм чүп-чарны газоннарда ташларга;

- учак кабызырга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткәргә, мангалларны һәм ачык ут ярдәмендә Жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмаларны кулланырга;;

-сок, сумала табу өчен агачларны кисәргә, аларга башка механик зыяннар китерергә;

-яшеллэндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптуралар, эскәмияләр, коймалар, чүп савытлары, балалар һәм спорт жиһазлары бозарга;

-агачларның тамырларын кәүсәдән 1,5 метр ераклыкта ачыкларга һәм агач муенларын жир яки төзелеш калдыклары белән күмәргә.

Коймалар

1. Коймалар урнаштыру төзеклэндерү өчен өстәмә элемент булып тора.

2. Коймалар төрле::

билгеләү буенча (декоратив, яклау, аларның ярашуы);

- биекләктә (Түбән) - 1,0 км га кадәр, уртача - 1,1-1,7 м, югары-1,8-3,0 м);

- материал төре (металл, тимер-бетон һ. б.);

- күрү өчен үтәкүренмәлелек дәрәжәсе (үтә күренмәле, чукрак);

- стационарлык дәрәжәләре (даими, вакытлы, күчмә) һәм башка киртәләр.

Коймаларны проектлау аларның урнашуына һәм гамәлдәге дөүләт стандартлары, сертификациялэнгән эшләнмәләр каталоглары, шәхси проектлау проектлары нигезендә башкарыла.

3. Мәдәни мирас объектлары территорияләрен киртәләү өлеге территорияләр өчен билгелэнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тиеш.

Өслекләрне каплау

1. Өслекләрне каплау жирлек территориясендә Куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт итү шартларын тээмин итә, шулай ук жирлектәге төзелешнең архитектур йөзен формалаштыра.

Төзеклэндерү максатыннан түбэндәге капламалар билгелэнде::

- каты (капиталь) капламалар - монолит яки жыелма капламалар, шул исәптән асфальтобетон, цемент-бетон, табигий таштан эшлэнгән;

- йомшак (капиталь булмаган) капламнар-табигий яки ясалма Материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит чәчүлекләр, керамзит,

резин крошка) башкарыла торган, табигый хэлдә булган коры катнашмалар, тыгызланган яки ныгытылган бәйләгеч материаллар белән ныгытылган капламалар.;

- газон капламнары - үлән катламын эзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган капламалар;

- катнаш капламалар-капламалар (газонга күмелгән рәшәткә плиткасы яки газон рәшәткәсе, яки йомшак катлам).

2. Каплау төрләрен сайлауны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

- каты көнкүреш калдыкларын, проектлау вакытына гамәлдә булган иң чик йөкләнмәләренә, характерны һәм хәрәкәт составын, янгынга каршы таләпләренә исәпкә алып,;

- йомшак урыннарны, аерым төр территорияләренә, шул исәптән балалар, спорт мәйданчыкларын, этләренә урамда йөртү өчен мәйданчыклар, жәяү йөрү юлларын төзекләндергәндә аларның үзенчәлекләрен исәпкә алып,);

- газон һәм катнаш, аеруча экологик яктан чиста.

Каты өслекнең каты төрләре коры халәттә сцепление коэффициенты белән - 0,6, юешлектә-0,4 коэффициенты белән өслеккә ия булырга тиеш.

Өслекләр бәйләнеше

Өслекләренң көчәнеше элементларына, гадәттә, борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар керә.

Борт ташлары

1. Юл борт ташлары тротуар һәм машиналар йөрү өлеше кисешкән урында, машиналар йөрү өлеше дәрәжәсе 150 ммнан да ким булмаган дәрәжәдә, өслек өслеге ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

Автотранспортның газонга бәрелүенә юл куймас өчен, газон белән хәрәкәт итү өлешенң өслеге арттырылган борт ташын куллану зарур.

Жәяүлеләр коммуникацияләрен газон белән каплаган вакытта, газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм арада арткан бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газонны яклык һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычрак һәм үсемлек чүп-чарының өслеккә элэгүен булдырмый кала.

Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле типтагы өслек катнашмасын рәсмиләштерү өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, валуна, керамик борт һ.б.) куллану мөмкин.

Баскычлар, пандуслар

Жәяүлеләр коммуникацияләреннән Тайпылганда 60тан артык промилле баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп йөри торган объектлар, инвалидлар һәм картлар йортлары, баскычлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50дән артык промилле, һичшиксез, аларны пандус белән озатып барырга кирәк.

Бордюр пандусыннан тайпылу 1: 12 кабул ителә.

Төбәгә беренче баскычлар баскычлар каршындагы спуске һәм күтәрелеш кирәк бүлөп бирергә полосами якты контрастной буяулар.

Тышкы баскычларның барлык баскычлары да бер марш чикләрендә киңлегә һәм күтәрелеш биеклегә буенча бертөсле итеп билгеләнә.

Киртәләү пандусы булмаган очракта 75 мм биеклектәгә киртәләү бортиктан һәм поручнины күздә тотарга кирәк.

Юлның горизонталь участкалары пандус башында һәм ахырында тирә-юньдәге текстура һәм төс белән аерылып тора.

Баскычның яки пандусның ике ягы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәгә поручнилар каралган.

Мәйданчык

Жирлек территориясендә балалар уеннары, өлкәннәр ялы, спорт белән шөгылләнү, чүп-чар жыю урыннары урнаштыру, этләренә урамда йөртү һәм дрессировкалау, автомобиль кую урыннары бар.

Төркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренң һәм аеруча саклана торган табигый территорияләре зоналарының сак зоналары чикләрендә мәйданчыкларны урнаштыру һәйкәлләренә саклау, табигаттән файдалану һәм

эйлэнэ-тирэ мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерергә киңәш ителә.

Иорт яны территорияләре, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәэмин ителергә тиеш. Майданчыклар төзек һәм имгәнү куркынычы булган инвентарь белән тәэмин ителергә тиеш.

Балалар майданчыклары

1. Балалар майданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыклар рәвешендә оештырыла, төрле яшьтәге мәнфәгатьләр буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыклары буларак оештырыла.

Балалар майданчыгындагы территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак катлам төрләре, майдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмияләр һәм чүп савытлары, яктырту жиһазлары.

Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендәге 20 м, комплекслы уен майданчыклары - 40 м, спорт-уен комплекслары - 100 м дан да ким булмаска тиеш.

Балалар өчен уен майданчыклары контейнер майданчыкларынан кимендә 20 м ераклыкта урнашырга тиеш.

2. Балалар майданчыклары тиеш:

- ия планировка өслеге белән засыпкой ком тигезсезлекләр жәйге вакытта;

- даими рәвештә себерергә һәм иртәнге вакытта смачиваться;

- буялырга, коймалар һәм корылмалар буялырга, майданчыкта елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә, ә ремонт кирәк булганда гына башкарылырга тиеш;

- транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борылу майданчыкларынан, кунак тукталышларынан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен майданчыклардан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларынан изоляцияләнергә тиеш.

Травматизацияне булдырмас өчен майдан территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яки асылмалы Түбән ботаклар, жир өстендәге иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) калдыклары, жиргә тирәнәйтелмәгән металл тыкшынулар (кагыйдә буларак, турниклар һәм таганнар) булу рөхсәт ителми.

Якын-тирә территорияләре реконструкцияләгәндә балалар майданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын туплау рөхсәт ителми.

Яктырту жиһазлары, кагыйдә буларак, майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш.

2,5 м биеклектә яктырту жиһазларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Уен жиһазларын урнаштыру куркынычсызлык норматив параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

3. Балалар майданчыкларын карап тоту һәм аларга куркынычсызлыкны тәэмин итү өчен жаваплылык аларны карап тотучы затларга йөкләнә.

Спорт майданчыклары

Спорт майданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгыйльәнү өчен билгеләнгән.

Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә йомшак яки газон капламасы төрләре (Жәйге чорда), спорт жиһазлары керә.

Спорт майданчыклары яшелләндерелә һәм челтәрле коймалар белән әйләндереп алына. Яшелләндерү майданчык периметры буенча урнаштырыла, вертикаль яшелләндерү кулланьрга мөмкин. Койманың биекlege-2,5 - 3 м, бер-берсенә кушылган урыннарда-1,2 м. биеклектә.

Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында яки рекреацияләр составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (Сәламәтлек сукмаклары) урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары

завод тарафыннан житештерелгән, шулай ук махсус эшкәртелгән өслектәге бүрәнэләрдән һәм борыслардан эшләнгән булырга мөмкин.

Урнаштырганда сертификацияләнгән жиһаз каталогларына таянырга кирәк.

Ял мәйданчыклары

Торак төзелеше территориясендә өлкәннәр өчен тынлы ял һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән ял мәйданчыкларын оештыру мөмкин. Торак йорт тәрәзәләреннән тынлы ял итү мәйданчыклары чигенә кадәр ара-10 метрдан да ким булмаса тиеш, тавышлы өстәл уеннары мәйданчыклары - 25 метрдан да ким булмаса тиеш.

Ял мәйданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге гадәттә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, мәйдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, ял өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, чүп савытлары (кимендә һәр скамьяның бер өлешендә), яктырту жиһазлары.

Мәйданчыкны каплау плитка куәте рәвешендә проектларга киңәш ителә. Ял итү мәйданчыкларын һәм балалар мәйданчыкларын бергә кушып, балалар уеннары зонасында каты өслек урнаштырырга киңәш ителми.

Парклар территорияләрендә чирәмдә ял итү өчен мәйданчыклар-лужайкалар оештырылырга мөмкин.

Этләрне йөртү мәйданчыклары

1. Этләрне урамда йөртү өчен мәйданчыклар вәкаләтле органнар белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

Этләрне урамда йөртү өчен мәйданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә түбәндәгеләр керә: төрле капламалар, койма, эскәмияләр, чүп савытлары, экскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары. Периметраль яшелләндерүне күздә тотарга киңәш ителә.

Этләрне урамда йөртү өчен мәйданчыклар микрорайон һәм торак район территориясендә, Яшел утыртмалардан бушаган урыннарда, метрополитен линияләренә техник зоналарында, 110 кВт артык көчәнеше электр тапшыру линияләрендә, беренче һәм икенче поясны су белән тәэмин итү чыганакаларының санитар зонасыннан читтә урнашырга тиеш.

Торак билгеләнешендәге территорияләрдә урнашкан этләрне урамда йөртү өчен мәйданчыклар күләме 400-600 кв. м, башка территорияләрдә-800 кв. м, барлыкка килгән төзелеш шартларында, булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, мәйданчыкларның киметелгән күләме кабул ителергә мөмкин.

Мәйдан чикләреннән алып торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ара 25 метрдан да ким булмаса тиеш, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт мәйданчыклары, ял мәйданчыклары участкаларына кадәр - 40 метрдан да ким булмаса тиеш.

Элементлар һәм киртәләр секцияләре арасындагы ераклык, аның түбән ягы һәм жир арасында, кагыйдә буларак, жиңел металл сеткадан ясала.

Мәйданчык территориясендә мәйданнан файдалану кагыйдәләре белән мәгълүмат стенды урнаштырылган булырга тиеш.

2. Йорт хайваннары хужалары үз питомецларының экскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль башкаралар.

Хайваннар хужалары хайваннарның башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмый калырга, шулай ук тирә-юньдәгеләргә санитар нормалар нигезендә тынлыкны тәэмин итәргә, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

Автостоянкалар мәйданчыклары

Жирлек территориясендә түбәндәге автостоянкалар урнаштырыла:кыска вакытлы һәм озак вакытлы автомобильләр саклау.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, киртәләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат жиһазлары

(күрсөткөчлөр).

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участкаларына керү юллары жәяүлеләр юлларының төп юнөлөшлөрө белән кисешергә тиеш түгел.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы аша транзит юлларын оештыру рөхсәт ителми.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы калган территориядән кимендә 3 м киңлектөгә яшел үсентеләр белән изоляцияләнергә мөмкин.

Кече архитектура формалары

1. Кече архитектура формаларын урнаштыру «төзекләндерү» бүлеге нигезендә, биналар һәм корылмаларны төзү, реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау, шулай ук төзекләндерү проектлары яки эскиз тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи төзелеш зоналары, жирлекнең үзәк үзәге, күп функцияле үзәкләр һәм зоналар өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланырга тиеш.

2. Кече архитектура формаларына карата төп таләпләр булып тора:

- архитектура һәм Ландшафтлы тирәлекнең, территорияне төзекләндерү элементларының характерына туры килү-килмәү ; ;
- материалларның югары декоратив һәм эксплуатацион сыйфаты, аларны озак вакыт дәвамында, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, саклап калу;
- конструкциянең ныклыгы, ышанычлылыгы, иминлеге.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

1. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан чиста булырга тиеш.

Тышкы мәгълүмат чаралары, учреждениеләр такталарыннан һәм режим таблицаларыннан тыш, вәкаләтле орган белән килештерелгән паспорт нигезендә һәм аның нигезендә урнаштырыла һәм эксплуатацияләнә.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтеп торырга, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын вакытында ремонтларга һәм жыештырырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын аларга реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырына зыян китерү, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән тәмамлау, беркетү рөхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмати конструкция хужасы өч тәүлек эчендә территорияне төзекләндерергә һәм (яки) фасадның тышкы кыяфәтен торгызырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары булганда, аларның фундамент блогы булырга тиеш демонтажированы белән бергә фундаментным блогы.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә корылмаларга зыян китерү һәм объектларны бизәү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төр булырга мөмкин:

- дивар конструкциясе;
- декоратив панно;
- консоль конструкциясе;
- түбә конструкциясе;
- витрина конструкциясе;
- балалар тактасы;
- режимлы түшәтә;
- модульле конструкция;
- кулланучылар-стелла;

- щитовая конструкция;
- флаг композициясе;
- махсулаштырылган төзелеш.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларына карата гомуми таләпләр:

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, әзерләү һәм урнаштыру Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкярләре), аларны саклау һәм куллану турында Россия Федерациясе законнары таләпләре һәм нормалары таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш;

Тышкы мәгълүмат чаралары турында мәгълүмат Россия Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт теле Турындагы закон таләпләрен үтәү белән урнаштырылырга тиеш;

Ике һәм аннан да күбрәк тел кулланылган очракта текстларның эчтәлеге һәм техник бизәлеше буенча охшаш булырга тиеш, дәрәс һәм ачык итеп эшләнгән.

Гражданнар игъланнары өчен урнаштыру, мәдәни һәм спорт чаралары афишалары

Мәдәни һәм спорт чаралары афишаларын гражданнар күпләп жыела торган урыннарда һәм жәяүлеләр күпләп яши торган урыннарда урнаштырыла торган махсус тумбаларда, щитларда һәм стендларда гына урнаштыру рөхсәт ителә.

Игъланнар өчен стендлар аерым торучы объектлар рәвешендә яки биналарда яки корылмаларда асылмалы щитлар рәвешендә урнаштырыла ала.

VII. Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен башкаруга төп таләпләр

1. Жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, свай һәм шпунтны сую, электр тапшыру, элемент, ут баганалары урнаштыру (алмаштыру), грунтны планлаштыру, инженерлык эзләнүләре вакытында эшләү һәм башка эшләр) белән бәйле эшләр вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән язма рөхсәт булганда гына башкарыла.

2. Жирлек территориясен төзекләндерү белән бәйле Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәрү, жир эшләрен башкаруга ордер рәсмиләштерү һәм алу Муниципаль хокукый актларның билгеләнгән таләпләре нигезендә башкарыла.

3. Яшел үсентеләрне сүтү яки күчереп утырту кирәк булганда, Башкарма комитет боерыгын билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерергә һәм яшел үсентеләрне сүтәргә яки күчереп утыртырга кирәк.

4. Жирлек юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләү яисә туктату вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән рөхсәт нигезендә, юлның ике ягында да мәгълүмат щитын мәжбүри урнаштыру белән гамәлгә ашырыла, анда заказчылар һәм эш башкаручылар, эш сроклары, урап узу маршрутлары турында барлык кирәкле белешмәләренә үз эченә алган. Күрсәтелгән щитның формасы һәм эчтәлеге рөхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең тиешле административ регламенты белән билгеләнә.

5. Яраклылык вакыты чыккан ордерлар буенча коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен башкару үз белдекләре белән таныла.

VIII. Уңайлы мохиткә карата махсус таләпләр

Торак тирәлеге, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын проектлаганда торак пунктларның өлкән кешеләр һәм инвалидлар өчен уңайлы булуын, әлеге объектларның картлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тотарга киңәш ителә.

Өлкән кешеләр һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче техник чараларны һәм жиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә гамәлгә ашырылырга киңәш ителә.

IX. Йорт хайваннарын һәм кошларны тоту

1. Йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өченче затларның хокукларын

һәм законлы мәнфәгатьләрен бозмаска тиеш, йорт хайваннары һәм кошларына китерелгән зыян өчен аларның хужалары Россия Федерациясенен гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә жаваплы.

2. Йорт хайваннары хужалары үз питомецларының экскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль башкаралар.

3. Авыл жирлегендә яшәүчеләр тарафыннан авыл хужалыгы хайваннары (сыерлар, сарык, кәжәләр, дуңгызлар һәм башка) һәм кош-кортларын карап тоту шәхси торак йортлар территорияләрендә рөхсәт ителә.

4. Барлык продуктлы хайваннар (эре мөгезле терлек, кәжәләр, сарыклар, дуңгызлар, атлар) биркования юлы белән мәжбүри рәвештә теркәлергә тиеш.

5. Йорт хайваннарын көтү урыннарында, хужасы күзәтүе астында яисә аның кушуы буенча, жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган көтү урыннарында чыгарырга рөхсәт ителә.

6. Йорт хайваннарын урамда 7.00 сәгатътән 23.00 сәгатъкә кадәр йөртөргә рөхсәт ителә. Башка вакытта урамда йөргәндә хужалар урамнарда һәм торак йортларның ишегалларында тынлыкны тәмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

7. Этне урамда йөртү, әгәр махсус сумкага (контейнерга) яки урамда йөртүче зат кулында булса, өч айга кадәр щенков һәм вак күләмле этләргә урамда йөртү очрактарыннан тыш, поводка (башка жайланмалар), муен һәм Борындык кулланып башкарылырга тиеш. Этне чыбыксыз урамда йөртү торак пунктларның чикләреннән читтә, шулай ук этләргә урамда йөртү өчен билгеләнгән урыннарда рөхсәт ителә.

8. Хужалар йорт хайваннары һәм ишегаллары, тротуарлар, урамнар, парктар, газоннар, балалар мәйданчыклары, скверлар, мәйданнар кошлары белән пычрануга юл куймаска тиеш. Этләргә, мөчеләргә һәм башка вак хайваннарны урамда йөргән вакытта хужа үзе белән йорт хайваннарының табигый күнегүләрен тулысынча жыештыруны тәмин итүче кирәк-ярактар булырга тиеш, алар мәйданчыктарда чүп контейнерларына ташланырга тиеш.

9. Этне поводкадан урамда гына чыгарырга була. Махсус бирелгән мәйданчыктар булмаганда, жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнгән бушлыктарда, кабымлыктарда һәм башка урыннарда йөрү рөхсәт ителә.

10. Этләргә дрессировкалау бары тик яхшы койма белән әйләндереп алынган мәйданчыктарда яки жирлек территориясендә генә үткәрелергә мөмкин.

11. Йорт хайваннарын юллардан тәүлекнең якты вакытында гына узып китәргә кирәк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынарак жибәргә кирәк. Йорт хайваннарын асфальт өслекле юлда грунт юлларыннан һәм сукмактардан узып китү мөмкинлеге булганда алып бару тыела.

12. Йорт хайваннарын урамда калдырган терлекләр хужалары яшел үсентеләргә бозудан һәм терлекләргә куып чыгаруга киткән чыгымнарны каплай.

13. Йорт кәжәләре йорт яны территорияләре эчендә яки көтүлекләрдә хужалар күзәтүе астында гына асралырга тиеш.

14. Рөхсәт ителми:

- балалар һәм спорт мәйданчыкларында, пляждарда, белем бирү һәм медицина оешмалары территорияләрендә хайваннарны урамда йөртү;;

- пляждарда йорт хайваннарын йөртү һәм аларны массакүләм ял итү урыннарында урнашкан су объектларында коену . ;

- тыю язуы булган очракта, учреждениеләргә хайваннарга юл куярга;

- торак пунктлар территориясендә алып бармыйча гына хайваннар һәм кошлар чыгару;

- алкогольле, наркотик яки токсик исерек хәлдә булган затлар, шулай ук яше яки сәламәтлеге торышы аркасында хайваннарның хәрәкәтен контрольдә тоталмый торган һәм урамда йөргән вакытта аларның агрессив тәртибен булдырмый кала алмаган затлар тарафыннан хайваннарны урамда йөртү;;

-14 яшькә житмәгән затлар белән, вак күләмле этләргә урамда йөртү очрактарыннан тыш, этләргә урамда йөртү;

- балкон, лоджиялардәге йорт хайваннарын һәм кош-кортларны даими тоту, торак йортларның гомуми кулланылыштагы урыннарында, чиктәш фатир коридорларында, баскыч күзәнәкләрендә, чарлакларда, подвалларда һәм башка ярдәмче биналарда даими тоту;);

- махсус чаралар (күргәзмәләр һ. б.) үткәру урыннарыннан тыш, авыл жирлекләре территориясендә йорт хайваннарын тоту.

15. Йорт хайваннары һәм кош-корт хужалары бурычлы:

-терлекчелек продуктларының ветеринария-санитария ягыннан иминлеген тәмин итүче хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга, әйләнә-тирә терлекчелек калдыклары белән пычрануга юл куймаска, шулай ук ел саен яңадан теркәлү чорында мәжбүри дөвалау-профилактика чаралары үткәрергә;;

- хайваннарның урнашу урынын даими контрольдә тоту ;;

- хайваннар авырганда һәм алар үлгән очракта, шулай ук үз-үзләрен гадәти булмаган тотканда кичекмәстән ветеринария учреждениеләре белгечләренә хәбәр итәргә кирәк. Алар килеп житкәнче, изолировать хайваннар белән билгеләре авырулар;

-ветеринария белгечләре таләбе буенча терлекләрне карау, диагностика тикшеренүләре, саклау прививкалары һәм дөвалау-профилактик эшкәртүләр өчен бирергә.

16. Үлгән терлекне күмү махсус билгеләнгән урында махсуслаштырылган оешма тарафыннан башкарыла.

17. Үз территорияләрендә каравылчы этләре булган оешмалар бурычлы:

- теркәргә эт гомуми нигезләрдә;

- тотарга эт ныклы бәйдә;

- килүчеләрнең хайваннар янына керү мөмкинлеген булдырмаска ; ;

- этләрне яхшы койма белән әйләндереп алынган территориядә яки гомуми файдаланудагы территориядән янган территориядә, территориягә кәргәндә кисәтү язуы булганда гына төшереп калдырырга.

18. Жәмәгать урыннарында булган, озата баручы затлардан башка күзәтүчесез хайваннар тотылырга тиеш.

19. Сукбай хайваннарны аулаган махсус предприятие яки жирле үзидарә органнары белән төзелгән килешү нигезендә башкарыла ала.

20. Сукбай хайваннарны тоту чараларын гамәлгә ашыру хайваннарга карата гуманлы мөнәсәбәт һәм ижтимагый эхлак нормаларын үтәү принципларына нигезләнә.

21. Рөхсәт ителми:

- тиешле карардан башка, шәхси йортлар территориясеннән һәм фатирлардан малларны тартып алу.;

- кибет, даруханәләр, коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре һ. б. янында элементдан этләрне төшерү.;

- ветеринария органнары киңәшеннән башка, приманкалар һәм башка тоту чараларын кулланырга.

Х. Кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту

1. Физик һәм юридик затлар, вазыйфай затлар жирлек территориясен төзекләндерү буенча әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тәмин итәргә тиеш.

2. Әлеге кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы (федераль законнарда һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган әлеге Кагыйдәләрнең нигезләмәләреннән тыш) нигезендә җаваплылыкка китерә.

3. Төзекләндерү өлкәсендәге законнар һәм муниципаль хокукый актлар таләпләрен үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка тарту зат күрсәтелгән таләпләрне үтәүдән һәм жибәрелгән житешсезлекләрне бетерүдән азат итми.